

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Söz və musiqi dühalarını birləşdirən sərgi

“Yeddi gözəl” ekspozisiyası Moskvada böyük maraq doğurub

Moskvadakı Ümumrusiya Xalq və Dekorativ-Tətbiqi Sənəti Muzeyində “Yeddi gözəl” adlı sərgi açılıb. Sərgi Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi və Azərbaycan Xalça Muzeyinin təşkilatçılığı, ölkəmizin Rusiyadakı səfirliyinin dəstəyi ilə ərəşəyə gəlib. Sərginin noyabrın 20-də keçirilən açılış mərasimində Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva iştirak edib.

Mərasimdə çıxış edən Leyla Əliyeva “Yeddi gözəl” sərgisinin konsepsiyasının XII əsr dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin poeması və dünya şöhrətli bəstəkar Qara Qarayevin baleti əsasında qurulduğunu diqqətə çatdırıb: “Ekspozisiya, həmçinin Azərbaycan klassik musiqisi, klassik rəqslər və müasir incəsənət elementləri ilə zənginləşdirilib. Sərgiyə gələn tamaşaçılar yeddi gözəl və Bəhram şah əfsanəsinin seyrinə dalacaqlar. “Yeddi gözəl” poeması Şərq poeziyasının ən yaxşı nümunələrindən biridir. Poemanın dərinliyi, fəlsəfi ələmi xalqlar, kitab miniatürləri proyeksiyaları, dekorativ-tətbiqi sənət nümunələri və instalyasiyalar vasitəsilə təqdim olunur”.

Qeyd edilib ki, sərgidə həmçinin Qara Qarayevin “Yeddi gözəl” baleti ilə bağlı qiymətli arxiv materialları nümayiş olunur. Burada afişalar, baletin proqramları, fotoşkillər yer alıb.

Leyla Əliyeva sərgi üçün imkan yaratdığına görə muzeyin direktoru Yelena Titovaya minnətdarlığını bildirərək deyib: “Nəhayət-siz yaradıcılıq göylərin bizə göndərdiyi nemətdir. O, insana daha da yaxşı olmaqda, öz qəlbinin dərinliklərinə varmaqda və ən ali qüvvə olan sevgini özü üçün açmaqda kömək edir. Sərgi üzərində işləyən hər kəsə təşəkkür edirəm”.

Ümumrusiya Xalq və Dekorativ-Tətbiqi Sənəti Muzeyinin direktoru Yelena Titova çıxış edərək bildirib ki, muzeyin Azərbaycandan olan həmkarlar ilə çox yaxşı əlaqələri var, Heydər Əliyev Fondu və Azərbaycan Xalça Muzeyi ilə xüsusilə səmimi münasibətlər qurulub. Direktor qeyd edib ki, “Yeddi gözəl” şərqşayağı zərif, dərin fəlsəfi mənaya və valehedici dizayna malik sərgidir.

davamı səh. 3-də

BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının Nazirlər Konfransında “Bakı Prosesi”nin təqdimatı keçirilib

Noyabrın 20-də Nyu-Yorkda keçirilən BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının Nazirlər Konfransında mədəniyyətlərarası dialoqa dair “Bakı Prosesi”nin təqdimatı olub. Nazirlər Konfransında BMT-nin baş katibi, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı üzrə ali nümayəndəsi və üzv ölkələrdən yüksək səviyyəli rəsmilər iştirak ediblər.

Konfransda çıxış edən Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev müasir dünyada gedən proseslər, ölkəmizin dünya miqyasında mədəniyyətlər və sivilizasiyalar arasında dialoqa verdiyi töhfələr, həyata keçirdiyi layihələr barədə danışıb.

Nazir çıxışında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən 2008-ci ildə “Bakı Prosesi”, 2010-cu ildə isə BMT-nin Baş Assambleyasında Dünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu təşəbbüsünün irəli sürüldüyünü bildirib.

davamı səh. 3-də

Dünya şöhrətli rəssamın sənət ünvanı

səh. 8

Noyabrın 22-si Azərbaycan kino sənətinin iki görkəmli nümayəndəsinin – rejissor, operator, Dövlət mükafatları laureatı, Xalq artisti Rəsim Ocaqovun və aktyor, Dövlət mükafatları laureatı, Xalq artisti Həsən Məmmədovun dünyaya gəldiyi gündür. Rəsim Ocaqovun anadan olmasının 85-ci ildönümü, Həsən Məmmədovun isə 80 illik yubileyi tamam oldu. Bu münasibətlə hər iki sənətkarın məzarı ziyarət olunub, xatirələri yad edilib.

Mədəniyyət xadimləri, ictimaiyyət nümayəndələri ikinci Fəxri xiyabana gələrək Rəsim Ocaqovun məzarı önünə əkilmiş və tər çiçəklər düzüblər.

Anım mərasimində, kinorejissor, Xalq artisti Eldar Quliyev ekran əsərləri ilə milli kino sənətimizə dəyərli töhfələr vermiş Rəsim Ocaqovun ömür yolu və zəngin yaradıcılığına nəzər salıb. Bildirib ki, R.Ocaqovun filmləri həmişə yaşayacaq: “Rəsim Ocaqovun ekran əsərləri əbədiyaşardır, onun filmlərinə baxarkən hamı biləcək ki, Azərbaycanda, bu torpaqda belə görkəmli şəxsiyyət yaşayıb. O deyirdi: “Kino işi ağır sənətdir. Əvvəl istəyirsən elə film çəkəsən ki, valideynlərinin qarşısında utanmayasan. Vaxt gəlir elə film çəkmək istəyirsən ki, övladlarının yanında

Eyni gündə doğulan görkəmli kino xadimlərinin xatirəsi anılıb

utanmayasan”. İllər ötür, yeni-yeni ekran əsərləri yaradılır, ancaq onun çəkdiyi filmlər hər zaman sevilə-sevilə baxılır”.

Rəsim Ocaqovla uzun müddət birgə çalışmış kinooperator, Əməkdar incəsənət xadimi Rafiq Qəmbərov xatirələrini bölüşüb: “Rəsim Ocaqov həmişə Azərbaycan

mədəniyyətinin, kinosunun tarixində yaşayacaq. Çünki onun yaradıcılığı bənzərsiz, çəkdiyi filmlər böyük rejissor istedadının, qəlbinin məhsuludur. O, milli olduğu qədər də beşəridir. Onun adı dünya kino nəhəngləri ilə bir sırada çəkilməyə layiqdir”.

davamı səh. 2-də

Ölüm sevinməsin qoy, ömrünü vermir bada...

Üzeyir Hacıbəylinin vəfatından 70 il ötür

23 noyabr – Azərbaycan professional musiqisinin banisi, müsəlman Şərqində ilk operanın müəllifi, musiqişünas-alim, pedaqoq, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının yaradıcısı və rektoru (1928-1929, 1939-1948), SSRİ Xalq artisti, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri (1938-1948), Dövlət mükafatları laureatı (1941, 1946), Azərbaycan Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü Üzeyir Hacıbəylinin vəfatından 70 il ötür.

Zəngin tərcümeyi-halı, müxtəlif və mürəkkəb dövrlərdən keçən ömür yolu, çoxcəhətli yaradıcılığı, parlaq şəxsiyyəti, insanpərvərliyi ilə Azərbaycan tarixində əvəzolunmaz yeri olan dahi sənətkar öz

xalqına böyük bir “Üzeyir dünyası” qoyub getmişdir. Bu “dünya”nın bir-birini saf məhəbbətlə sevən Leyli və Məcnunu, “Mən nə qədər qoca olsam da, dəyərim min cavana” iddialı Məşədi İbadı, gələcək həyat

yoldaşını axtarır tapmaq üçün arşınmalçıya çevrilən tacir Əsgəri, qəhrəman Koroğlu kimi sakinləri var ki, hər biri özü-özlüyündə ayrıca bir dünyadır. Üzeyir bəy bu sakinlərin xarakter-obrazını musiqinin dili ilə ən maraqlı, ən baxımlı tərzdə dinləyiciyə, tamaşaçıya məharətlə təqdim etmişdir və bu sakinlər də öz yaradıcıları kimi ölməz və əbədidirlər.

davamı səh. 6-da

Qobustanda 4 min yaşı olan qədim masaüstü oyun təsviri aşkar olunub

Qobustan qayaüstü rəsmləri elm aləminə məlum olandan bəri bu sahənin tədqiqatçılarını təəccübləndirməkdə davam edir. Qobustan qoruğundakı Tunc dövrünə aid “Çapmalı” yaşayış yeri yaxınlığındakı qayalardan birində qədim Mısırda “Tazılar və çaqqallar 58 xana” masaüstü oyununu ilə oxşarlıq təşkil edən rəsm aşkar olunub.

Bu barədə məlumat verən Qobustan Milli Tarixi-Bədii Qoruğunun direktoru Vüqar İsayev qayaüstü

oyun təsvirinin 4 min ilə yaxın yaşı olduğunu bildirib. Qeyd etdi ki, Qobustan abidələrinin aşkar

olunmasından 80 il keçməsinə baxmayaraq, bu gün də qoruqda elmi tədqiqatlar aparılır. Hazırda elmi tədqiqatların əsas istiqaməti qayaüstü təsvirlərin elektron məlumat bazasının yaradılmasıdır. Qayaüstü təsvirlərin qeydiyyatına alınması zamanı bəzən yeni təsvirlər də aşkar olunur.

davamı səh. 3-də

Milli rejissorluq sənətinin parlaq siması

Cəfər Cəbbarlı adına Azərbaycan Dövlət Teatr Muzeyində görkəmli teatr rejissoru Mehdi Məmmədovun 100 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Sənətkarın 100 illiyi haqqında ölkə başçısının imzaladığı müvafiq sərəncama əsasən təşkil olunan tədbir Teatr muzeyi və Salman Mümtaz adına Ədəbiyyat və İncəsənət Arxivinin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşib.

səh. 4

Beynəlxalq Muğam Mərkəzində “Qazəllər” layihəsi

səh. 5

Mədəni irsimizlə bağlı iki faul UNESCO-nun siyahılarına təqdim edilib

səh. 2

Gündoğar ölkədə türk musiqisinin tənlənəsi

səh. 8

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 21-22 noyabr tarixində Türkmənistan-da rəsmi səfərdə olub. Səfər iki Xəzəryanı qonşu və dost ölkənin çox-sahəli əməkdaşlığının möhkəmləndirilməsi baxımından mühüm sənədlərin imzalanması ilə yadda qalıb.

* * *

Dövlət başçısı səfərin birinci günü Aşqabadda “Xalq xatirəsi” memorial kompleksini ziyarət edib, Türkmən Milli Xalça Muzeyi və Olimpiya Kompleksi ilə tanış olub.

“Xalq xatirəsi” memorial kompleksində Aşqabadda 1948-ci ildə baş vermiş zəlzələ zamanı həyatlarını itirmiş və 1881-ci ildə rus ordusunun Göytəpə qalasına hücumu zamanı şəhid olmuş türkmənlərin xatirəsinə abidələr ucaldılıb.

Dövlət başçısı “Vətən müqəddəsliyi” muzeyi ilə tanış olub. Muzeydə Göytəpə döyüşlərinin maket-instalasiyası quraşdırılıb, eyni zamanda, Göytəpə qalası, həmin döyüşlərin qəhrəmanları, döyüşlər zamanı istifadə olunan silah və libaslar nümayiş olunur.

Qeyd edək ki, Göytəpə döyüşləri ümumilikdə iki ilə yaxın (1880-1881) davam edib və bu qala alındıqdan sonra çar Rusiyasının Xəzərin o tayında tam hökmranlılığı bərqərar olub. Türkmənistan müstəqilliyini bərpa edəndən sonra Göytəpə qalası dövlət tarix-mədəniyyət qoruğu elan edilib.

* * *

Türkmən Milli Xalça Muzeyi 1993-cü ildə yaradılıb. Məqsəd Türkmənistanın xalçaçılıq sənətini qorumaq və inkişaf etdirməkdir. Burada muzeylə yanaşı, “Türkmən xalçı” Dövlət Birliyinin inzibati binası da yerləşir. Muzey binasının ümumi sahəsi 5 min kvadratmetrdən çoxdur. Burada 2 mindən çox xalça nümunəsi toplanılıb. Onların sırasında nadir eksponatlar da var. Muzeydə mi-niatür xalça nümunələri ilə bərabər, el

Xəzərdə birləşən dostluq telləri möhkəmlənir

Azərbaycan Prezidentinin Türkmənistan rəsmi səfəri zamanı müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığa dair 20 sənəd imzalanıb

ilə toxunan ən böyük xalça kimi “Ginnesin rekordlar kitabı”na düşmüş ümumi sahəsi 301 kvadratmetr olan “Altın asır” xalçası da nümayiş etdirilir. Bu böyük xalça Türkmənistanın müstəqilliyini bərpa etməsinin 10 illiyi münasibətilə toxunulub.

* * *

Aşqabad Olimpiya Kompleksinin ümumi ərazisi 157 hektardır. 2017-ci ildə qapalı məkanlarda və döyüş növləri üzrə V Asiya Oyunları burada keçirilib. Kompleksdə ümumilikdə 30-dan çox müxtəlif təyinatlı idman qurğusu, həmçinin 45 min tamaşaçı tutumu olan Olimpiya stadionu yerləşir.

* * *

Noyabrın 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin

Aşqabaddakı Müstəqillik Meydanında rəsmi qarşılanma mərasimi olub. Sonra dövlət başçılarının təkbətək və nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş görüşləri keçirilib.

Geniş tərkibdə görüş başa çatdıqdan sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun iştirakı ilə Azərbaycan-Türkmənistan sənədlərinin imzalanması mərasimi olub.

Prezidentlər Birgə bəyanat imzalayıblar. Həmçinin iki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığa dair 20 sənəd imzalanıb. Onların arasında Azərbaycan və Türkmənistan hökumətləri arasında “2019-2021-ci illər üçün elm, təhsil, mədəniyyət və in-cəsənət sahəsində Əməkdaşlıq Proqramı”, eləcə də nəqliyyat və ticarət-iqtisadi

sahələr üzrə əməkdaşlıq proqramları var. Bundan əlavə, sazişlər dəmir yolu nəqliyyatı və tranzit məsələləri, də-niz ticarət gəmiçiliyinin inkişafı, Bakı və Türkmənbaşı beynəlxalq dəniz liman-ları arasında avtomatlaşdırılmış infor-masiya mübadiləsi, beynəlxalq daşı-maların iştirakçıları üçün viza rejiminin sadələşdirilməsi və digər məsələləri əhatə edir. Eləcə də Azərbaycanın ADA Universiteti ilə Türkmənistanın Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu, Humanitar Elmlər və İnkişaf üzrə Beynəlxalq Univer-siteti arasında, AMEA ilə Türkmə-nistan Elmlər Akademiyası arasında əməkdaşlıqla bağlı sənədlər imzalanıb.

Sənədlərin imzalanmasından sonra dövlət başçıları mətbuata bəyanatla çıxış ediblər.

Azərbaycan Prezidenti səfərin əhə-miyyətini yüksək qiymətləndirərək

bildirib ki, biz ikitərəfli və regional əməkdaşlıq üçün mühüm məsələləri həll etdik: “Hesab edirəm ki, səfər bizim gələcək qarşılıqlı fəaliyyətimiz, Türkmənistanla Azərbaycan arasında ənənəvi qardaşlıq münasibətlərinin möhkəmlənməsi üçün böyük əhəmiyyət kəsb edəcək, regionumuzun ölkələri arasında yeni daha yaxşı şərait yaradacaqdır”.

Prezident Qurbanqulu Berdiməhəmmədov bildirib ki, xalqlarımız vahid köklərə, adət-ənənələrə malikdir. O, iki xalqın mədəni irsində xalçaçılığın mühüm yeri olduğunu diqqətə çatdıraraq deyib ki, Türkmənistan və Azərbaycan xalçaları bütün dünyada məşhurdur: “Biz bu fikrə gəldik ki, həm Türkmənistan, həm də Azərbaycanda xalça sənəti təşkil etmək, həmçinin gələcək-də beynəlxalq konfransın keçirilməsi haqqında düşünmək yaxşı olardı”.

Çingiz Fərzəliyev “Şöhrət” ordeni ilə təltif olunub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 21-də Çingiz Əbdül Məcid oğlu Fərzəliyevin “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Milli İn-cəsənət Muzeyinin direktoru, professor Çingiz Fərzəliyev Azərbaycan təsviri sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə təltif edilib.

Mədəni irsimizlə bağlı iki fayl UNESCO-nun siyahılarına təqdim edilib

Noyabrın 26-dan dekabrın 1-dək Mavrikinin Port-Luis şəhərində UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinin 13-cü sessiyası keçiriləcək. Sessiyada müxtəlif ölkələrin qeyri-maddi mədəni irsi ilə bağlı təqdim etdiyi nominasiya faylları da müzakirə olunacaq.

Azərbaycanın qeyri-maddi mədəni irsi ilə bağlı daha iki fayl UNESCO-nun müvafiq siyahılarına təqdim edilib. Naxçıvan ənənəvi kollektiv “Yallı rəqsi” faylı UNESCO-nun Təcili qorunmaya ehtiyacı olan qeyri-maddi mədəni irs siyahısına və Azərbaycan, Qazaxıstan və Türkiyənin birlikdə hazırladığı “Dədə Qorqud irsi: bu epopeya ilə bağlı mədəniyyət, xalq əfsanələri və musiqi”yə dair fayl isə Qeyri-maddi mədəni irs üzrə reprezentativ siyahıya təqdim olunub.

Qeyd edək ki, 2018-ci ildə Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitədə baxılması üçün Təcili qorunmaya ehtiyacı olan qeyri-maddi mədəni irs siyahısına ümumilikdə 7 fayl, Qeyri-maddi mədəni irs üzrə siyahıya isə 40 fayl təqdim edilib.

Əməkdaşlıqla bağlı müzakirə aparılıb

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Günay Əfəndiyeva İzmir Böyükşəhər Bələdiyyəsinin başqanı Əziz Kocaoglu ilə görüşüb.

Görüşdə Günay Əfəndiyeva Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan və Qırğızıstanın üzv olduğu Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun fəaliyyəti, həyata keçirdiyi layihələr, türk dünyasının maddi-mənəvi irsinin və tarixinin öyrənilib qorunması istiqamətində apardığı işlər barədə danışıb.

Fondun türk dünyasının tarixi-mədəni irsinin mühafizəsi və təbliğ edilməsi yönündə fəaliyyət perspektivlərini yüksək qiymətləndirən Ə.Kocaoglu bunun böyüklikdə türk dünyasının birliyinə töhfə olduğunu deyib.

Görüşdə əməkdaşlıq çərçivəsində gələcəkdə mədəni sahədə müxtəlif mövzularla bağlı birgə layihələrin həyata keçirilməsinə dair razılıq əldə olunub.

əvvəli səh. 1-də

Azərbaycan Respublikası Kinematografıçılar İttifaqının sədri, Xalq artisti Şəfiqə Məmmədova vurğulayıb ki, kino Rasim Ocaqovun həyatı, varlığı idi. O özünü kinodan ayrı hiss edə bilmirdi: “Rasim Ocaqov kino sənətimizdə bir ocaq yandırdı və bu ocaq heç zaman sönməyəcək. Şərəfli və mənalı ömür yaşayan kinorejissor bütün həyatını milli kinomuzun inkişafına həsr etdi. O, kinonun nəbzi idi”.

Rejissor, aktyor, Əməkdar in-cəsənət xadimi Əbdül Mahmudbəyov Rasim Ocaqovu Azərbaycan xalqına başucalıqlı gətirən şəxsiyyət adlandırır. “Nə yaxşı ki, Azərbaycan kino mədəniyyətində, kino tarixində, kino salnaməsində Rasim Ocaqov faktoru var və çox xoşbəxtəm ki, bu faktor mənim kinoda olan dövrüme düşüb. Mən o böyük ustadla yoldaşlıq, dostluq eləmişəm, çiyin-çiyinə yaradıcılıq işləri aparmışam, ondan öyrənmişəm”, - deyir o qeyd edib.

* * *

Noyabrın 22-də ikinci Fəxri xiyabanda unudulmaz aktyor

Eyni gündə doğulan görkəmli kino xadimlərinin xatirəsi anılıb

Həsən Məmmədovun xatirəsi də anılıb.

Anım mərasimində C.Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının direktoru, Əməkdar in-cəsənət xadimi Müşfiq Hətəmov ekran əsərləri ilə milli kino sənətimizə dəyərli töhfələr vermiş Həsən Məmmədovun ömür yolu və

yaradıcılığından bəhs edib. Bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin bu il iyulun 30-da imzaladığı sərəncam sənətkarın 80 illik yubileyi qeyd edilib.

Müşfiq Hətəmov vurğulayıb ki, Həsən Məmmədov xoşbəxt sənətkardır. Onun çəkildiyi “Böyük dayağ”, “Yeddi oğul istəmə”, “Gün

keçdi”, “Arxadan vurulan zərbə”, “İstintaq”, “Dədə Qorqud”, “Axırın-cı aşırım” və digər filmlər Azərbaycan kinosunun Qızıl Fondunu təşkil edir. Həsən Məmmədov həmişə yaratdığı obrazın canlı, təbii olmasına, yadda qalmasına, tamaşaçılar tərəfindən sevilməsinə çalışıb və buna nail olub.

Kinonun ocağı – muzeyləşən otaq

Gördüyünüz bu otaq görkəmli kinorejissor Rasim Ocaqovun iş otağı olub. Burada onun bəzi şəxsi əşyaları, ekranlaşdırdığı filmlərin fotoları yer alır.

Bu sözləri “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının direktoru Müşfiq Hətəmov Rasim Ocaqovun 85 illiyi münasibətilə kinostudiya-da yerləşən iş otağının təmirdən sonrakı açılışında söyləyib.

O qeyd edib ki, kinostudiya da həyata keçirilən layihələrdən biri də uzun müddət burada çalışan görkəmli sənət adamlarının yaradıcı otaqlarının bərpa edilməsi ilə bağlıdır: “Altı görkəmli kinorejissorumuzun yaradıcılıq otağını bərpa etməyi planlaşdırırıq. İstəyirik ki, bütün bunlar xalqımızın mədəni həyatında kino sənaye parkı və yaradıcılıq mərkəzi kimi qalsın. Bir növ kinostudiya muzey mərkəzi kimi də fəaliyyət göstərməlidir ki, gənc rejissorlar və sənət adamları buraya baş çəkəndə korifey sənətkarlarımızın yaradıcılığı ilə yaxından tanış ola bilsinlər. Kinostudiya bizim çox böyük geyim rekvizitlərimiz var, gələcəkdə onların da yerləşəcəyi muzey statuslu otaqlar yaratmağı düşünürük”.

Xalq artisti Hacı İsmayilov rejissorla bağlı təəssüratlarını bölüşüb: “Bu gün görkəmli sənətkar, unudulmaz rejissor Rasim Ocaqovun iş otağının təmirdən sonrakı açılışında

iştirak etməyim mənim üçün əsl bayramdır. Rasim Ocaqovun ekranlaşdırdığı filmlərə çəkildiyim zaman xoşbəxtliyi hiss etməyirdim.

yaşıyırdım. Onun beş filmində rol almışam. Rasim Ocaqova ömrüm boyu minnətdaram, çünki bir aktyor kimi o məni kəşf edib”.

Cümhuriyyət və Üzeyir Hacıbəyli

Noyabrın 22-də Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında “Müasirlərlə dialoq” layihəsi çərçivəsində tarix üzrə fəlsəfə doktoru, Dövlət İdarəçilik Akademiyası Tarix kafedrasının müdiri Firdovsiyyə Əhmədova ilə görüş keçirilib.

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətində Üzeyir Hacıbəylinin rolu” mövzusunda görüş dahi bəstəkarın vəfatının 70-ci ildönümünə həsr olunub.

Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti, professor Firan-giz Əlizadə Üzeyir bəyin musiqi dünyasından, zəngin yaradıcılığından söhbət açaraq bildirib ki, böyük musiqiçi həm də ictimai xadim, publisist kimi fəaliyyət göstərmiş. Bu baxımdan onun Cümhuriyyət dövründəki xidmətləri xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Sonra söz qonağa verilib. Firdovsiyyə Əhmədova qeyd edib ki, bu il Üzeyir Hacıbəylinin vəfatının 70 illiyi, Xalq Cümhuriyyətinin

yanarmasının 100 illiyidir. Bu, yubileylərin bir ilə düşməsi təsadüf-dür. Ancaq mənəvi bağlılıq, iki anlamı bir araya gətirmək baxımdan ayrılmaz dəyərdir. Üzeyir bəy özü də bilməzdi ki, bir gün gələcək Cümhuriyyətin qurucuları sırasında onun da adı çəkiləcək.

Alim Üzeyir bəyin ictimai xarakterinin formalaşmasına təsir göstərən mühit haqqında danışılıb, Cümhuriyyət tarixi barədə geniş məlumat verib, tədbir iştirakçı-larının suallarını cavablandırılıb.

əvvəli səh. 1-də

Diqqətə çatdırılıb ki, bu gün “Bakı Prosesi” BMT-nin dörd ixtisaslaşmış beynəlxalq təşkilatının tərəfdaşlıq etdiyi yeganə platformadır və bu fakt 2017-ci ildə BMT-nin baş katibi tərəfindən xüsusi qeyd edilib və ötən ilin dekabr ayında BMT tərəfindən qəbul edilmiş qətnamədə əks olunub.

Daha sonra “Bakı Prosesi”nin 10 illik yubileyinə həsr olunan film nümayiş etdirilib.

BMT baş katibinin terrorizmlə mübarizə məsələləri üzrə müavini ilə görüş

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev Nyu-Yorkda BMT baş katibinin terrorizmlə mübarizə məsələləri üzrə müavini Vladimir Voronkovla görüşüb.

Görüşdə terrorizmə yol açan ekstremizm, irqçilik, ksenofobiya ilə mübarizə məqsədilə mədəniyyətlər və dinlərarası dialoqun vacibliyi, “Bakı Prosesi”nin əhəmiyyəti, həmçinin bu istiqamətdə Azərbaycanın müsbət

BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının Nazirlər Konfransında “Bakı Prosesi”nin təqdimatı keçirilib

təcürbəsinin də BMT-nin fəaliyyətinə töhfə verdiyi qeyd edilib. Görüş zamanı 2019-cu ildə Bakıda keçiriləcək 5-ci Dünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu çərçivəsində terrorizmi yaranan səbəblərin aradan

qaldırılması ilə bağlı birgə pənəlin təşkili təklif olunub. Nazir bildirib ki, bununla bağlı digər beynəlxalq tərəfdaşlarla birgə müzakirə aparılacaq və bu mövzu forumun proqramında nəzəri alınacaq.

Dialog Forumunun BMT-nin televiziya və internet kanalı vasitəsilə yayımı müzakirə olunub

Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev Nyu-Yorka səfəri çərçivəsində BMT baş katibinin global kommunikasiyalar üzrə müavini Alison Smeyl ilə görüşüb.

Görüşdə nazir BMT-nin Qlobal kommunikasiyalar üzrə departamentinin 2017-ci ildə Bakıda keçirilən 4-cü Dünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun BMT-nin televiziya və internet kanalı vasitəsilə yayımını təşkil etdiyinə görə minnətdarlığını bildirib və bunun forumun, müzakirə edilən məsələlərin bütün dünyanın diqqətinə çatdırılması üçün global məlumat platforması yaratdığına qeyd edib.

Xanım Alison Smeyl öz növbəsində Azərbaycanla əməkdaşlıq etməkdən məmnun olduqlarını və gələcəkdə bu əməkdaşlığı davam etdirməkdə maraqlı olduqlarını bildirib.

Daha sonra 2019-cu ildə Bakıda keçiriləcək 5-ci Dünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun da BMT-nin televiziya və internet kanalı vasitəsilə canlı yayımının təşkili ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Söz və musiqi dühalarını birləşdirən sərgi

“Yeddi gözəl” ekspozisiyası Moskvada böyük maraq doğurub

əvvəli səh. 1-də

Sərgidə müasir texnologiyalar, zəngin tarix, rəsəmlərin ustalıq əksini tapıb: “Sərgi salonlarının əksəriyyəti Qara Qarayevin yaradıcılığına həsr olunub. Onun “Yeddi gözəl” baleti nadir əsərdir. Lakin sərgi təkcə balet haqqında deyil, onun konsepsiyası daha genişdir. Ekspozisiya XII əsr dahi Azərbaycan şairi və filosofu Nizami Gəncəvinin poemasına əsaslanır”.

Ölkəmizin Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlu son aylarda Moskvada Azərbaycana həsr olunmuş bir neçə əhəmiyyətli tədbirin keçirildiyini xatırladı. Diplomat oktyabrın əvvəlində Moskvada “Azərbaycanın payız sovqatları” sərgisinin keçirildiyini, bu günlərdə Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunda böyük Azərbaycan mütəfəkkiri İmadəddin Nəsiminin

büstünün açıldığını, həmçinin Moskva Dövlət Universitetində Nəsimiyə həsr olunmuş beynəlxalq elmi-praktik konfransın təşkil olunduğunu qeyd edib. Vurğulayıb ki, bu gözəl muzeydə açılan “Yeddi gözəl” sərgisi bu sıradan növbəti əlamətdar hadisədir: “Mən sizin hamınıza xoş ovqat arzu edirəm ki, bu sərgi xatirələrinizdə qalsın”.

Qeyd edək ki, layihədə Azərbaycan mədəniyyəti xalça, zərğərlik və miniatür sənəti, müasir incəsənət, klassik musiqi və rəqsin sintezində təqdim olunur. Ekspozisiya Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Xalça Muzeyi və Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyinin eksponatlarından ibarətdir. Sərgi məkanı ziyarətçini Bəhram şah və yeddi gözəl haqqında əfsanəyə aparır. Burada nümayiş olunan “Miniatür” instalyasiyasını

Azərbaycan rəssamı Rəşad Ələkbərov XVI əsrə aid “Kitab oxuyan gənc” Təbriz miniatürü əsasında yaradıb. Kompozisiyanın ideyası hər bir ziyarətçini qədim nağıl və əfsanələr aləminə aparan illüziya portalının yaradılması üzərində qurulub. Burada tamaşaçıların gözü önündə Nizaminin poeması canlanır. “Kitab oxuyan gənc” miniatürünü I Şah Təhmasib dövründə səfəvi rəngkarlığının zirvəsi sayılan Sultan Məhəmmədin yaratdığı bildirilir və bu əsər Parisdə V.Veverin kolleksiyasında qorunur.

Qara Qarayevin Nizami Gəncəvinin poeması əsasında yazdığı “Yeddi gözəl” baletindən səhnələr, həmçinin həmin tamaşaya aid arxiv materialları da sərginin ekspozisiyasına daxildir. Ziyarətçi burada özünü balet məkanında görür, onu Nizami qəhrəmanlarını canlandıran balerinalar əhatə edir.

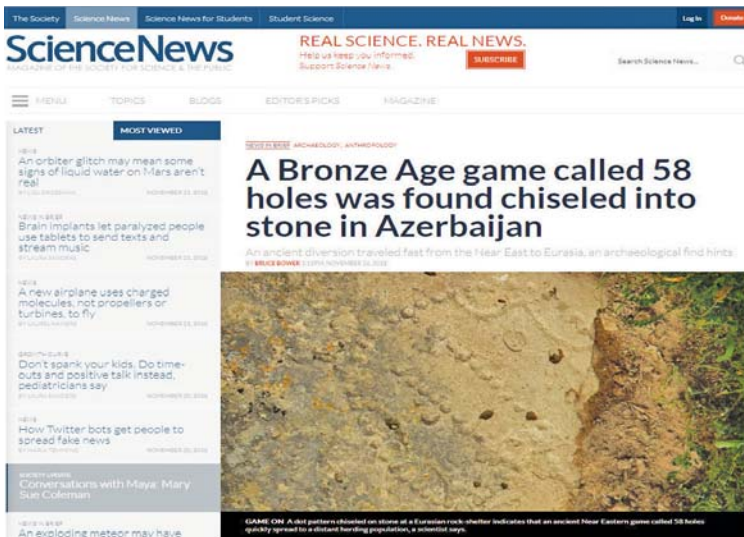
Qobustanda 4 min yaşı olan qədim masaüstü oyun təsviri aşkar olunub

Amerikalı arxeoloqun bu barədə məqaləsi elm aləmində rezonans doğurub

əvvəli səh. 1-də

Ümumilikdə qayaüstü təsvirlərin məlumat bazasının yaradılması layihəsi çərçivəsində 500-dən artıq yeni təsvir aşkarlanıb. Bunların arasında Qobustan üçün xarakterik olan təsvirlərlə yanaşı, yeni istiqamətli təsvirlər də var. Böyükdaş dağının aşağı səkisində, “Çapmalı” qədim yaşayış yerinin yaxınlığında yerləşən Tunc dövrünə aid oyun təsviri xüsusilə diqqəti cəlb edir.

Direktor qeyd etdi ki, Tunc dövrü masaüstü oyunlarının tədqiqatçısı, amerikalı arxeoloq, ABŞ-in Arizona Dövlət Universitetinin Antropologiya bölməsinin əməkdaşı Valter Krist 2018-ci ilin yazında Azərbaycanda səfərdə olarkən bu təsvirlə tanış olub. Noyabrın 17-də ABŞ-in Yaxın Şərq və Aralıq dənizi hövzəsinin qədim tarixini tədqiq edən “Amerika Şərq Tədqiqatları Məktəbləri” qeyri-hökumət təşkilatının Denver şəhərində növbəti konfransı keçirilib: “Konfransda Valter Krist “Qafqazda Yaxın Şərq masaüstü oyunları, Azərbaycandan yeni

sübutlar” mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. Alim məruzəsində Qobustandakı “Çapmalı” yaşayış yeri yaxınlığındakı qayalardan birində əks olunan təsvir barədə məlumat verib. Bildirilib ki, təsvir qədim Misirdəki “Tazilər və qaqqallar 58 xana” masaüstü oyunu ilə oxşarlıq təşkil edir. Valter Krist Cənubi Qafqazın əkinçi-maldar əhalisinin Qədim Misir, o cümlədən Yaxın Şərqlə əlaqələrinin indiyədək ehtimal edildiyindən də intensiv olduğunu söyləyib”.

Valter Kristin konfransda Qobustandakı oyun təsviri haqqında təqdimatı böyük marağa səbəb olub və nüfuzlu sciencenews.org saytı da bu barədə xəbər hazırlayıb.

Amerikalı alimin çıxışı ABŞ-in nüfuzlu “Science News” jurnalında da “Daş üzərində həkk edilmiş Tunc dövrünün “58 xana” adlı masaüstü oyunu Azərbaycanda tapılıb” sərlövəsi ilə dərc edilib.

Vüqar İsayev vurğuladı ki, Tunc dövründə bu cür masaüstü oyunların müxtəlif versiyaları

olub. Qobustanda aşkar olunmuş oyunun “Tazilər və qaqqallar 58 xana” oyunu adlandırılıb və e.ə. III minillikdə Misirdə yarandığı güman olunur. E.ə. II minilliyin əvvəllərindən başlayaraq ticarət və miqrasiya vasitəsilə bu oyunlar Mesopotamiyaya, Anadoluya, Kiprə və Azərbaycana ərazisinə yayılıb. Bu oyunun qaydaları tam belli olmasa da, bəzi tədqiqatçılar onun nərd oyunun qədim variantı olduğunu hesab edirlər.

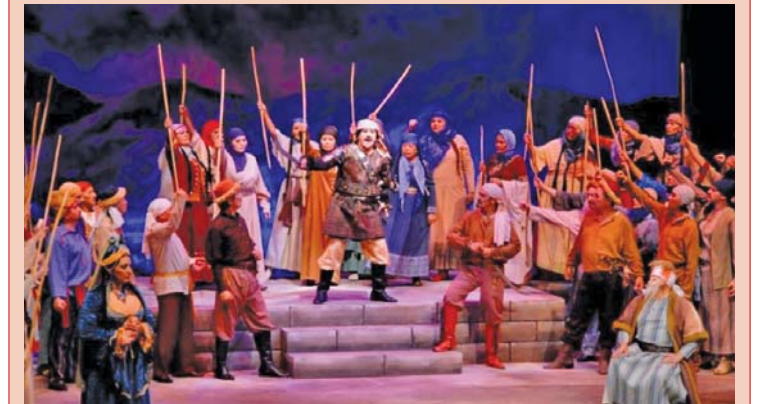
Qobustanda bu oyun təsvirinin yerləşdiyi “Çapmalı” düşərgəsi 1970-1971-ci illərdə arxeoloqlar Cəfərqlu Rüstəmov və Firuzə Muradova tərəfindən arxeoloji qazıntılar vasitəsilə öyrənilib. Tədqiqatlar nəticəsində məlum olub ki, bu düşərgə e.ə. II minilliyin əvvəlindən Orta əsrlərədək fəaliyyət göstərib. Düşərgədən aşkar olunmuş maddi mədəniyyət nümunələri və yaxınlıqdakı qayaüstü təsvirlər əsasən demək olar ki, bu düşərgə dini ibadət yeri rolunu oynayıb. Maraqlıdır ki, qədim Misirdə “Tazi-qaqqal oyunu”na dini kult və simvollar kontekstində rast gəlinir.

FARİZ

Teatr səhnələrində

Yubilyar rəssamın şərəfinə “Koroğlu” oynanılacaq

Noyabrın 28-də Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında milli opera sənətinin şah əsəri olan “Koroğlu” operası oynanılacaq. Üzeyir bəyin son operasının budəfəki nümayişi dahi sənətkar, SSRİ Xalq rəssamı, dövlət mükafatları laureatı Tahir Salahovun 90 illik yubileyinə həsr olunur. Uzun illərdir ki, “Koroğlu” operası Tahir Salahovun səhnə tərtibatında oynanılır. Tamaşanın quruluşçu rejissoru Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz Quliyevdir.

Yubiley münasibətilə oynanılacaq tamaşada titullu partiyalı əməkdar artist Fərid Əliyev ifa edəcək. Digər rollarda xalq artistləri Əli Əsgərov (İbrahim xan), Əkrəm Poladov (Ali), Fidan Hacıyeva (Xanəndə qız), əməkdar artistlər İlahə Əfəndiyeva (Nigar), Cahangir Qurbanov (Həsən xan), Ələhməd İbrahimov (Təlxək), Tural Ağasıyev (Həmzə), solistlər Taleh Yəhyayev (Ehsan paşa), Fəhmin Əhmədli (Vəzir), Nurlan Namazov (Vəli) və b. çıxış edəcəklər. Opera tamaşasını teatrın baş dirijoru, Əməkdar artist Əyyub Quliyev idarə edəcək.

Musiqili teatrda “Çarəsiz sərnəşinlər”

Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrında yeni tamaşanın hazırlanmasına başlanılıb. Tanınmış bolqar yazıçısı Stanislav Stratiyevin “Avtobus” pyesi əsasında hazırlanan “Çarəsiz sərnəşinlər” tamaşasının quruluşçu rejissoru Əməkdar incəsənət xadimi Mehriban Ələkbərzadədir. Bu, ötən mövsümdəki “Nuri-didə Ceyhun” tamaşasından sonra M.Ələkbərzadənin Musiqili teatrda ikinci işidir.

Tamaşa alleqorik, eksentrik, yaxud təxəyyül komediyası elementlərinin toplusu kimi nəzərdə tutulur. “Çarəsiz sərnəşinlər”in süjet xətti kimi janrı da qeyri-adi. Tamaşa liderşpil (almanca “lied” – mahnı, “spiel” – pyes, oyun) janrında səhnəyə hazırlanır.

Əsərdə hadisələr avtobusda baş verir. Yol gedərkən yaranmış ekstremal situasiyaya düşən insanların iç üzü açılır, kimin kim olduğu bilinir. Sərxoş sürücünün idarə etdiyi, hara getdiyi bilinməyən avtobusdakı sərnəşinlər artıq bir məqsədi güdürlər: sağ qalmaq. “Yolçuluq”, “Sərxoş gecə”, “Çıxış yolu” adı verilmiş 3 hissəli tamaşa arxetiplərin yığıncağına çevrilir.

Tamaşada bir özəllik də budur ki, teatrın orkestrində çalışan musiqiçilər orkestr çökəyində əyləşib çalmayacaqlar, onlar da tamaşanın aktyorları kimi səhnəyə çıxacaqlar.

Səhnə əsərində Xalq artisti Pərviz Məmmədrzayev, əməkdar artistlər Əzizə Əzizov, Ələkbər Əliyev, Şövkü Hüseynov, Əkbər Əlizadə və başqaları rol alıblar. Tamaşanın musiqi tərtibçisi və quruluşçu dirijoru Orxan Həşimov, quruluşçu rəssamı Əməkdar mədəniyyət işçisi İlham Əsgərovdur.

Gənc Tamaşaçılar Teatrı “Əlif” festivalına qatılıb

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı İranın Təbriz şəhərində keçirilən “Əlif” Beynəlxalq teatr festivalında ölkəmizi təmsil edir. Festivala Əməkdar artist Şövkü Hüseynovun oynadığı “Dəlinin qeydləri” monotamaşası aparılıb.

Rus yazıçısı Nikolay Qoqolun əsəri əsasında Xalq artisti, rejissor Cənnət Səlimovanın quruluş verdiyi tamaşa indiyədək bir çox xarici ölkələrdə beynəlxalq festivallarda uğurla iştirak edib. Tamaşanın rəssamı Lətifə Quluzadədir. Aksenti İvanoviç rolunu Əməkdar artist Şövkü Hüseynov canlandıırı.

Səhnə əsərində “kiçik adam” (Aksenti İvanoviç Poprişşin) təxəyyülündə yaratdığı, real olmayan dünyasında sosial bərabərsizliyi məhv etməyə çalışır. Alfred Şnitkenin musiqisi bu əsərdən qurtulmaq ağrısını daha da təsirli ifadə edir.

Festival noyabrın 24-dək davam edəcək.

Vyanada Qara Qarayevin 100 illiyi münasibətilə konsert keçirilib

Dahi bəstəkar, görkəmli alim-pedaqoq və ictimai xadim, SSRİ Xalq artisti, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, akademik Qara Qarayevin 100 illik yubileyi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamına əsasən il ərzində həm Azərbaycanda, həm də ölkə hüdudlarından kənarda tədbirlər təşkil olunur.

Bəstəkarın 100 illiyinə həsr olunmuş növbəti konsert noyabrın 20-də Avstriya paytaxtında, Vyananın "Konzerthaus" mədəniyyət evində keçirilib. Mükəmməl akustikaya malik "Motsart zalı"nda təqdim edilən konsert proqramı Vyanada fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin dəstəyi ilə reallaşmış.

Əməkdar incəsənət xadimi, dirijor Fuad İbrahimovun rəhbərliyi ilə Vyana Akademik Orkestri Qara Qarayevin əsərlərini səsləndirib. Konsertdə bəstəkarın Azərbaycan klassik musiqi tarixində özünəməxsus yərə malik "İldırımli yollarla" və "Yeddi gözəl" baletləri, "Leyli və Məcnun" simfonik poeması, "Don Kixot" simfonik qravürlerinden hissələr təqdim olunub.

Almaniyaada yaşayan tanınmış azərbaycanlı skripkaçı Anar İbrahimov bəstəkarlar Qara Qarayev və Fərəc Qarayevin skripka ilə orkestr üçün "Quasi uno Concerto" əsərini orkestrin müşayiəti ilə ifa edib. Dahi bəstəkarın musiqisi sənətsəvərlərin sürəkli alqışları ilə qarşılanıb.

Türkiyəli qonaq Qobustanda olub

Ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, ordu generalı Yaşar Gülerin həyat yoldaşı Demet Güler noyabrın 21-də Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunu ziyarət edib.

Qonaq əvvəlcə qoruğun ərazisində yaradılmış muzeydə nümayiş etdirilən eksponatlara baxıb. Qoruğun direktoru Vüqar İsayev məlumat verib ki, Qobustan qayaüstü rəsmləri dünyada bu tipli abidələrdən ən zəngini hesab olunur. Açıq səma altında qoruq-muzey kimi ölkəmizə səfər edən hər bir qonağın böyük marağına səbəb olur. Qoruq ərazisində alimlər tərəfindən 6 mindən çox qayaüstü təsvir, 20 mağara və yaşayış yeri, 40 qurqan aşkar edilib və öyrənilib.

Burada tədqiqat işlərinin aparılmasında beynəlxalq təcrübəyə də xüsusi önəm verilir. Diqqətə çatdırılıb ki, dünya əhəmiyyətli tarixi abidə olan Qobustan qoruğu 2007-ci ildə UNESCO-nun Mədəni İrs Siyahısına daxil edilib.

Qarşılıqlı əməkdaşlıq – mədəni mübadilə

Ağdaş Regional Mədəniyyət İdarəsinin musiqi kollektivləri Bərdə Regional Mədəniyyət İdarəsinin Yevlax rayon nümayəndəliyində konsert proqramı ilə çıxış edib. Konsert Mədəniyyət Nazirliyinin "Bölgələrdən bölgələrə" adlı yaradıcılıq festivalının davamı olaraq "Qarşılıqlı əməkdaşlıq" devizi altında keçirilib.

Regional idarənin Yevlax rayonu üzrə nümayəndəsi Rafiq Məmmədov tədbirin bölgələr arasında mədəni mübadiləyə töhfə olduğunu bildirib.

Sonra konsert proqramı təqdim olunub. Ağdaş rayon Mədəniyyət mərkəzinin "Gənclik" ansamblının ifasında Fikrət Əmirovun "Qarabağ" süitəsi səsləndirilib. Müğənnilərin ifasında mahnılar, eləcə də Mədəniyyət mərkəzinin "İgidlər" rəqs qrupunun çıxışı alqışlarla qarşılanıb.

Bərdə Regional Mədəniyyət İdarəsinin nümayəndələri isə Şəki Regional Mədəniyyət İdarəsinin qonağı olub.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları bərdəli ustaların əl işləri, regionun tarix və mədəniyyətini əks etdirən çap məhsulları və

suvenirlerle tanış olublar.

Şəki Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəisi Mirvari Zeynalov çıxış edərək bu cür tədbirlərin əhəmiyyətindən danışıb. Qeyd edib ki, mədəniyyət işçilərinin qarşılıqlı əməkdaşlığı mədəni irsimizin təbliği və qorunmasına xidmət edir.

Sonra söz musiqiçilərə verilib. Mingəçevir şəhəri, Bərdə və Tərtər rayonlarını təmsil edən kollektivlər musiqi nömrələri ilə iştirakçıların zövqünü oxşayıb.

Sonda Bərdə Regional Mədəniyyət İdarəsinin məsləhətçisi Valide Nabatova göstərilən diqqətə görə Şəki Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəhbərliyinə və tədbirdə əməyi keçən hər kəsə təşəkkürünü bildirib.

"Tofiq Quliyevin ürək mahnıları"

Şəki şəhər 2 nömrəli Uşaq musiqi məktəbində "Tofiq Quliyevin ürək mahnıları" adlı konsert keçirilib.

Məktəbin direktoru Tərlan Məmmədova, müəllimə Vəfa Əliyeva görkəmli bəstəkarın həyat və yaradıcılığında söz açıblar. Məktəbin müəllim və şagirdlərinin ifasında konsert proqramı təqdim olunub.

4 tadbir

Noyabrın 20-də Cəfər Cəbbarlı adına Azərbaycan Dövlət Teatr Muzeyində görkəmli teatr rejissoru, SSRİ Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Mehdi Məmmədovun (1918-1985) 100 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Sənətkarın 100 illiyi haqqında ölkə başçısının imzaladığı müvafiq sərəncama əsasən təşkil olunan tədbir Teatr muzeyi və Salman Mümtaz adına Ədəbiyyat və İncəsənət Arxivinin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşib.

Rejissorun yaradıcılığında söz açan muzeyin direktoru Sevinc Mikayılova zəngin elmi təfəkkürə malik Mehdi Məmmədovun milli teatrşünaslığının inkişafında rolundan, quruluş verdiyi tamaşalardan ətraflı danışmış.

Əməkdar incəsənət xadimləri Aydın Talibzadə, Behram Osmanov, teatrşünas Əsəd Məmmədov çıxış edərək M.Məmmədovun həyat və yaradıcılığının bəzi məqamlarından söz açıblar. Bildirilib ki, Mehdi Məmmədov XX əsrdə milli rejissorluq sənətinin ən parlaq simalarından biri olub. O, ümumiyyətlə 60 səhnə əsərinə quruluş verib: "On ikinci gecə", "Madrid", "Od gəlini", "Oqtay Eloğlu", "Şeyx Sənan", "İblis", "Hamlet", "Xəyyam", "Müfəttiş", "Canlı meyit", "Romeo və Cülyetta", "Dəli yığıncağı" və s.

Britaniya Şurası yaradıcı iqtisadiyyatın inkişafına dəstək verir

19-20 noyabr tarixində Gürcüstanın paytaxtı Tbilisidə Britaniya Şurası (British Council) tərəfindən həyata keçirilən "Creative Spark" ("Yaradıcı parıltı") proqramının təqdimatı olub. Tədbirdə yaradıcı sənayelərin iqtisadiyyatda rolunu, təhsil sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq kimi mövzulara dair müzakirələr aparılıb.

Tədbirdə Mədəniyyət Nazirliyi Beynəlxalq əməkdaşlıq və innovativ inkişaf şöbəsinin Beynəlxalq layihələr və innovasiyalar sektorunun müdiri Ramil Abbəkirov iştirak edib.

Bu tamaşaların hər biri Azərbaycan teatr sahəsində tarixi hadisəyə çevrilib.

Mehdi Məmmədov Akademik Dram Teatrının baş rejissoru olduğu 10 il ərzində 12 tamaşanı səhnələşdirib. Onun Opera və Balet Teatrının səhnəsində quruluş verdiyi "Toska", "Lakme", "Sevil", "Koroğlu", ilk dəfə romantik və modernist üslubun vəhdətində ərsəyə gətirdiyi "Leyli və Məcnun" musiqili dramı,

Rus Dram Teatrında hazırladığı "Həyatın dibində", "Mənim Nədejdələrim" tamaşaları rejissorun təxəyyülünün genişliyindən, ən əsası isə, bu genişliyi sərrast sərf etmək istedadından xəbər verir.

Vurğulanıb ki, Mehdi Məmmədov keçmiş SSRİ məkanında yüksək peşəkarlıq xüsusiyyətlərini kamilliklə özündə birləşdirən az sayda sənətkarlardan idi. Onun portreti indiyədək Moskva

Teatr Akademiyasının divarını bəzəyən korifeylərin portretləri ilə bir sıradadır.

Diqqətə çatdırılıb ki, Mehdi Məmmədov ömrünün sonuna qədər pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olub. Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində çalışmaqla yanaşı, Bakı Dövlət Universitetində etika və estetikadan dərs deyib. Onun "Rejissor sənəti", "Həyat və sənət yollarında" və digər kitabları bu gün də elmi dəyərini saxlamaqdadır və dərs vəsaiti kimi istifadə olunur.

Mehdi Məmmədovun Hökumə Qurbanovaya həsr etdiyi "Onun sənət ulduzu" araşdırma və müşahidələr toplusu aktyorluq sənəti və aktor şəxsiyyəti haqqında ən yaxşı kitablardan biridir. Rejissorun "Azərbaycan dramaturgiyasının estetik problemləri" adlı doktorluq dissertasiyası sənətsünaslıq elmində ən dəyərli tədqiqatlardandır.

Tədbirdə Mehdi Məmmədovun həyat və fəaliyyətini əks etdirən fotoşəkillərdən ibarət videoçarx nümayiş olunub.

"Creative Spark" proqramı yaradıcı iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi istiqamətində universitetlərarası bilik və təcrübə mübadiləsinə dəstək məqsədilə həyata keçirilir. Proqram çərçivəsində keçmiş sovet respublikalarının ali təhsil müəssisələri Böyük Britaniyadan tərəfdəş universitet taparaq, layihə formalaşdırır və müraciət edirlər. Layihə seçildiyi halda, onun icrasına Britaniya Şurası tərəfindən vəsait ayrılır.

Azərbaycandan təqdim olunan 10 layihə arasından 3-ü seçilib. Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə London İncəsənət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin birgə layihəsi də seçilənlər arasındadır. Layihənin icrasına "YARAT" təşkilatı da qoşulub.

Beynəlxalq əlillər gününə həsr edilmiş tədbir

Cəfər Cəbbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında 3 dekabr – Beynəlxalq əlillər günü münasibətilə tədbir keçirilib.

"Əlillərə dəstək" adlı tədbirdə kitabxananın direktoru Oruc Quliyev, direktor müavini Xalidə Musayeva, Bakı Dövlət Universitetinin müəllimi İradə Əlili, gözdən əlli uşaqlar üçün 38 nömrəli Musiqi məktəbinin direktoru Əsəd Əliyev, Respublika Gözdən Əlillər Kitabxanasının əməkdaşı Məhərrə Şəmsiyeva və digər çıxış edənlər tədbirin önəmindən danışmış, əlillərə göstərilən qayğı və diqqətdən söz açıblar.

Bildirilib ki, Azərbaycanda əlillərin sosial müdafiəsi ilə bağlı proqramlar icra olunur, bu insanların maddi təminatının gücləndirilməsi dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir.

Sonra qonaqlar əlil gənc aktyorların rol aldığı tamaşanın videoçarxını izləyiblər.

Sumqayıt teatrı uşaqların da zövqünü oxşamağa çalışır

Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının kollektivi məktəblilərin qısa tətil günlərində onlar üçün hazırlanmış yeni tamaşaları göstərib. Teatrın noyabr repertuarında rus xalq nağılı əsasında "Kim güclü, kim ağıllı?", Qrimm qardaşlarının nağılı əsasında "İtkin qız" tamaşaları yer alıb.

Teatrın direktoru, Əməkdar artist Mübariz Həmidovun təşəbbüsü ilə əlaçı, intellekti şagirdlərdən ibarət "bədi şura" yaradılıb. Bu da uşaq və yeniyetmələrin arzu və istəklərinin nəzərə alınmasında, onları düşündürən aktual problemlərə uyğun əsərlərin seçilib repertuara daxil edilməsində səmərəli bəhrəsini verəcək. Yaxın günlərdə teatrdə məktəblilərin Yeni il tətili müddətində onlara maraqlı və bayram əhval-ruhiyyəli proqramın hazırlanmasına başlanılacaq.

Regional idarələrdən xəbərlər

Mütaliədə müasir metodlardan istifadə

Xaçmaz Regional Mədəniyyət İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Quba rayon MKS-nin Mərkəzi kitabxanasının oxu zalında "Kitabxana-informasiya xidmətində və oxucularda mütaliənin formalaşdırılmasında müasir metodlardan istifadənin təşkili" mövzusunda tədbir keçirilib.

Tədbirdə Quba rayon MKS-nin direktoru Saməddin Nəsirov mütaliənin təşviqindən, kitabxana işinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı qəbul edilən qərarların əhəmiyyətindən söz açıb.

Xaçmaz rayon MKS-nin direktoru Azad Əlifxanov qeyd edib ki, kitabxanalarda keçirilən mədəni-kütləvi tədbirlər bu sahənin inkişafına xidmət edir.

Tədbirdə "Ulduzlar", "Gülüstan", "Ay işığı" ədəbi məclislərinin üzvləri şeirlər söyləyiblər.

Qəsəbə Mədəniyyət mərkəzində konsert

Ceyranbatan qəsəbə Mədəniyyət mərkəzində Sumqayıt Regional

Mədəniyyət İdarəsinin rəisi Mehman Şükürovun iştirakı ilə Dünya uşaq hüquqları gününə (20 noyabr) həsr olunan müşavirə keçirilib.

İdarənin rəisi çıxış edərək təbə müəssisələrin fəaliyyəti haqqında danışmış, problemlərlə maraqlanıb, mədəniyyət müəssisələrinin qarşılıqlı münasibətlərinin qurulması ilə bağlı tapşırıqlar verib.

Sonra müşavirə iştirakçıları Mədəniyyət mərkəzində qəsəbə Uşaq incəsənət məktəbi tərəfindən Dünya uşaq hüquqları gününə həsr olunan konsertə qatılıblar. Məktəbin foyesində təsviri incəsənət şöbəsi şagirdlərinin rəsmlərindən ibarət sərgi nümayiş olunub.

Məktəbin müəllimlərindən ibarət "Zəminxara" xalq çalğı alətləri ansamblının müşayiəti ilə təhsil ocağının xanəndəlik, xoreografiya, fortepiano, xalq çalğı alətləri şöbələrinin şagirdləri, saz və kamança ansambları, xor kollektivi bir-birindən maraqlı musiqi nömrələri səsləndiriblər.

Sonda məktəbin qabaqcıl müəllimləri və istedadlı şagirdləri regional idarənin fəxri fərmanları ilə təltif olunublar.

"Uşaq hüquqları ayı" çərçivəsində tədbirlər

Sumqayıt şəhər "Dostluq" Mədəniyyət evinin kollektivi Abşeron rayon Saray qəsəbəsində yerləşən 7 saylı fiziki və əqli qüsurlu uşaqlar üçün internet evində konsert proqramı ilə çıxış edib.

"Uşaq hüquqları ayı" çərçivəsində təqdim olunan konsertdə bir-birindən maraqlı rəqs nömrələri, gənc solistlərin ifasında səslənən şən mahnılar uşaqlar tərəfindən sevinclə qarşılanıb. Mədəniyyət evinin kollektivi uşaqlara hədiyyələr təqdim edib.

Qazax rayon MKS-nin E.Hüseynov adına Mərkəzi kitabxanasının oxu zalında "Uşaqların şəxsiyyət kimi formalaşmasında ailə və cəmiyyətin rolu" adlı kitab sərgisi təşkil olunub. Tədbirdə mövzuya dair videoçarx nümayiş etdirilib.

Qeyd olunub ki, böyüklərin uşaqlarla hər hansı kobud rəftarı onların geyri-düzgün inkişaf etməsinə, sağlamlığına, davranışına mənfi təsir edir.

Mərkəzi kitabxananın Uşaq şöbəsi "Azərbaycanda uşaq hüquqları daim dövlətin diqqətindədir" adlı sərgi təşkil edib.

“Qəzəllər” layihəsinin ilk konserti

Beynəlxalq Muğam Mərkəzi “Qəzəllər” layihəsinin ilk konsert proqramını təqdim etdi.

Böyük Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin yaradıcılığına həsr edilən gecədə filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Gülhüseyn Kazımlı çıxış edərək muğam ifaçılığında qəzəl seçiminin əhəmiyyətini vurğuladı, layihəni müsbət qiymətləndirdi. Qeyd etdi ki, Azərbaycan muğam sənəti ölkə rəhbərliyinin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunub. Bu qayğının nəticəsi olaraq muğam sənətimiz UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs üzrə representativ siyahısına daxil edilib.

Daha sonra Füzulinin ölməz qəzəlləri əsasında “muğamların anası” adlandırılan “Rast”

dəsgahı təqdim edildi. Üç fərqli səs, üç fərqli yanaşma və Azərbaycan muğam sənətinin səhrinə düşən auditoriya. Televiziya muğam müsabiqələrinin qalibləri və

laureatları Almaxanın Əhmədi, Məmməd Nəcəfov və Hüseyn Məlikovun ifasında şairin qəzəlləri tamaşaçıları muğamın müdrik məqamlarından agah etdi.

Hər bir ifaçının özünəməxsus səs tembri, muğam və şəriyyəyə fərdi yanaşması bu dəfə təqdim edilən “Rast” dəsgahını daha da seçilən edirdi. “Rast” farscadan tərcümədə “düz, düüst, düzgün” anlamını verir. İfaçılar da bu muğamın adına uyğun olaraq dəsgahı qüsursuz səsləndirdilər. Dahi Füzulinin qəlbləri fəth edən qəzəlləri, şux təsnif və rənglər gecəni daha da yaddaqalan edir, gənc xanəndələrin ifasına xüsusi bir şövq qatırdı.

Xanəndələri tarda Valeh Allahverdiyev, kamançada Oktay Şərifov, qanunda Safura Məmmədova, nəğarada Elməddin Həsənov müşayiət edirdi.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin yeni layihəsinin növbəti qəzəl gecəsi Seyid Əzim Şirvani yaradıcılığına həsr olunacaq.

L.AZƏRİ

Ukraynada Maqomayevin xatirəsinə həsr olunmuş müsabiqə yekunlaşıb

Ukraynanın Truskavets şəhərində Azərbaycanın dünya şöhrətli müğənnisi, SSRİ Xalq artisti Müslüm Maqomayevin xatirəsinə həsr olunmuş I Beynəlxalq vokal mahnı müsabiqəsi keçirilib. Truskavets meriyasının və Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı, Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyinin dəstəyi ilə keçirilən müsabiqədə müxtəlif ölkələrdən 20 gənc vokalçı iştirak edib. Yarışmada səsi ilə münəsfilər heyətini heyran edən ukraynalı gənc Nikita Bortsov qalib elan olunub.

Müsabiqəyə qatılanları təbrik edən ölkəmizin Ukraynadakı səfiri Azər Xudiyev ecazkar səsi ilə dünyanın musiqi xəzinəsinə böyük töhfələr bəxş etmiş Müslüm Maqomayev yaradıcılığından bəhs edib, müsabiqənin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Truskavets şəhərinin meri Andrey Kulçinski və Ukraynada fəaliyyət göstərən Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin rəhbəri, Xalq artisti Qurban Abbasova minnətdarlığını bildirib.

Mer Andrey Kulçinski isə çıxışında bildirib ki, Müslüm Maqomayev dünyanın mədəniyyət elçisidir. O tək Azərbaycanda deyil, bütün dünyada sevilən sənətkardır. “Bu ildən etibarən ənənəvi olaraq şəhərimiz ildə bir dəfə Müslüm Maqomayevin xatirəsinə gənc istedadların üzə çıxması ilə yad edəcək”, - deyə o əlavə edib.

Ukraynanın xalq artistləri Qurban Abbasov, Aleksandr Dyaçenko və Birləşmiş Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Rövnən Tağıyev çıxış edərək beynəlxalq vokal müsabiqəsinin gənc istedadların üzə çıxmasında müstəsna rol oynayacağını bildiriblər.

Sonra müsabiqədə 1-ci, 2-ci və 3-cü yeri qazanan gənc istedadlar diplom və pul mükafatları ilə təltif edilib. Qaliblərin ifasında konsert proqramı təqdim olunub.

Kəlağayı sənətinin təbliği ilə bağlı layihə

“Gələcək Naminə” Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Dəstək İctimai Birliyi Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının yardımı ilə “UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs siyahısına salınmış milli kəlağayı sənətinin təbliği” layihəsi çərçivəsində tədbirlər keçirib.

Bakı şəhəri Binəqədi rayon Gənclər evində təşkil olunan tədbirlərdə rayon Gənclər və idman idarəsinin rəis müavini Sevinc Süleymanova, layihənin ekspertləri-biologiya üzrə fəlsəfə doktoru Aygün Yusifova, “Yeni Həyat” Humanitar və Sosial Dayaq İctimai Birliyinin sədri Nailə İsmayilova çıxış ediblər.

Çıxışlarda milli kəlağayı sənətinin tarixi, hazırlanması və s. barədə ətraflı bəhs edilib. Tədbirdə universitet tələbələri, Binəqədi rayonunun fəal gəncləri iştirak edib.

Sonda iştirakçılara kəlağayı ilə bağlı məlumatlar qeyd olunan bukletlər təqdim olunub. Gənc qızlara kəlağayılar hədiyyə edilib.

Qarşılıqlı mədəniyyət və təhsil əlaqələrinə töhfə

Azərbaycan Milli Konservatoriyası (AMK) tərkibindəki İncəsənət Gimnaziyası ilə Bursa Zəki Müren Gözəl Sənətlər Liseyi “Qardaş məktəblər” layihəsi üzrə əməkdaşlıq edir.

Gimnazianın şagird və müəllimləri Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə əlaqədar “100 illik xatirələr” adlı proqramla Zəki Müren liseyində çıxış ediblər.

“Qardaş məktəblər” layihəsinin müəllifi və təşkilatçısı, gənc rəssam Günay Mehdizadə bildirib ki,

2018-ci ilin fevralından reallaşan layihənin məqsədi iki dövlət, bir millət adına layiq şəkildə mədəni irsimizin gənc nəsə çatdırılması, qarşılıqlı mədəniyyət və təhsil əlaqələrinə töhfə verməkdir.

Hazırda yeni layihələr üzərində işlədiklərini deyən Günay Mehdizadə bu yaxınlarda Bursa Uludağ Universitetində rəssamlıq texnikaları ilə bağlı ustad dərsləri də keçib. Gənc rəssamın çəkdiyi “Atatürk” portreti Ankarada Atatürkün ev-muzeyində sergilənir.

LALƏ

Bəşər tarixi boyu zaman-zaman əlilliyi, şikəstliyi olan insanlara münasibət fərqli olub. Əslində, belə Allah bəndələrinə münasibət həmişə onları əhatə edənlərin qəlbindəki insaf hissi və düşüncəsindəki insanlıq dərəcəsinə görə fərqlənib. Yeni insaflılar şikəst, sınıq, yazıq, məhrum bildiklərinə rəhmlə yanaşıblar, onları qorumağa çalışıblar, qayğılarını əskik etməyiblər, qəddarlar isə... ən yaxşı halda hamiya bənzəməyənləri sözle, baxışla incidib qəlblərini qırmaqdan, onlara «aşağı sort» məxlük kimi münasibət bəsləməkdən çəkinməyiblər. Ən pis halda isə... Bu barədə danışmaq belə istəmirik, çünki bu artıq başqa bir mövzudur.

Bu yazıda anadangəlmə, yaxud qazanılma əlilliyin insanın özünə və onun doğmalarına, əhatəsində olduğu mühitə necə təsir göstərdiyindən, normal həyat yaşamaq və yaşatmaq üçün hansı əzablara qatlaşdığından, qazandıqları nailiyyətlərin arxasında nə qədər izzirab və mübarizliyin durduğu, bütün bunların psixoloji xırdaqlarından da bəhs etməyəcəyik. Çünki məqsədimiz mövzumza uyğun olaraq əlilliyi olan şəxslərin ölkənin mədəniyyət həyatındakı yerindən və onların özünü tapmaq imkanlarından söz açmaqdır.

...Əgər Allah öz bəndəsinə fitri istedad, xüsusi bacarıq verirsə, bu o deməkdir ki, artıq onu sıravilərdən seçib, fərqləndirib. Gözəl səs, gözəl təb sahibi olanın gözəndən əlil, yaxud hərəkət məhdudiyyətli olması arxa plandadır. Ya da eşitmə qüsurlu insan da eləcə... Əgər onun gözəl əl qabiliyyəti varsa, dekorativ-təbii sənətdə, memarlıqda, dizayn işində özünü tapa bilirsə, fikrini sözle deyil, ruhunun, istedadının hünəri ilə çatdırmağı bacarırsa, hansı məhdudiyyətdən danışmağa dəyər? Psixologiyamənəvi məqamlara nə qədər toxunmaq istəməsək də, bu amildən yayınmaq olmur. Anadangəlmə əlilliyi olan insanın həyatda özünü tapması, istedadının parlaması ilk növbədə onun doğmalarından asılıdırsa, xəstəlik və ya bədbəxt hadisə nəticəsində əlillik qazandıqdan sonra cəmiyyətə inteqrasiya həm də onun özündən polad iradə və dözümlü mübarizlik tələb edir.

Azərbaycan mədəniyyət tarixində belə uğurlu nümunələr çox olmasa da, var. Məsələn, üç yaşında çiçək xəstəliyi ucubtından görmə qabiliyyətini itirmiş, sadəcə, başını qatmaq üçün əlinə qarmon verilmiş, sonradan sənətkar kimi tanınacaq, tələbələr yetişdirəcək və Kor Əhəd kimi məşhurlaşacaq Əhəd Əliyevi götürək. Bu il anadan olmasının 125 illiyi qeyd edilən sənətkar elə bir sənət zirvəsinə fəth etmişdi ki, adına ayama kimi qoşulan Kor kəlməsi onu tanıyanların, ifasına vurğun kəsirlərin alt şüurunda öz mənfi çalarını itirmişdi. Lakin bunu da unutmaq olmaz ki, vaxtilə baba Müslüm Maqomayev onu səhnəyə çıxarmasaydı, radioya getirməsəydi, Üzeyir Hacıbəyli da opera teatrının orkestrinə dəvət etməsəydi, Kor Əhədin şöhrəti toyxana hüdudlarını aşmayacaqdı.

Azərbaycanın Xalq rəssamı, anadangəlmə lal-kar Mirələsgər Mirqasımov əvvəlcə anası Ceyran xanımın, daha sonra həyat yoldaşı Gültəkin xanımın mənəvi dəstəyi olmasaydı, sət, Böyük Vətən müharibəsi əllərindən başqa bütün əlil kateqoriyalarına aid edilənlərin “aşağı sort” adam sayıldığı (dildə deyilməyə də) sovet cəmiyyətində əl təhsil ala, öz istedadını onu başa düşəcək insanlara çatdırı bilməzdi. Düzdür, belə nümunələr tək-tük də olsa, var. Bakıda gözəndən əlil, lal-kar uşaqlar üçün xüsusi internat məktəblər, eləcə də evdə məktəb sistemi sovet dövründə də fəaliyyət göstərirdi. Lakin ətrafımızdakı insanların fiziki qüsurlu övladının, yaxının heç bir təhsil almadığını, heç bir sənət bacarığına yiyələnmədiyini görüb bu barədə soruşanda onlar həmin internat sistemli təhsil məhsisəsində başıpozuqluğun hökmü sürdüyünü, uşaqlara yaxşı baxılmadığını, normal dərs keçilmədiyini, şəraitisizliyi səbəb göstərirdilər.

Digər tərəfdən, tablaşıb hərmin məktəblərdə təhsilini başa vuran uşaqlarda başqa bir psixoloji problem yaranırdı: fiziki göstəriciyə görə yaşıdlarından aralı düşənlər sonradan normal insanlar arasında özlərini artıq adam, cəmiyyətə yamaq kimi hiss edirdi, onlarda özünə qapanma başlayırdı, depressiya-ya düşürdülər. Yüngülvarı fiziki qüsurlu olan uşaq isə mütəəq adı orta məktəbdə istehza, təhqirlə qarşılaşıb, müəllimlər israrla həmin uşağı xüsusi təyinatlı məktəbdə oxutmağı məsləhət görürdü. İş yerində isə vəziyyət orta məktəbdəkindən yaxşılaşdı doğru heç də fərqlənmirdi. Nə yaxşı ki, dünyanın yaşı artıqca təkə əlillərin cəmiyyətə inteqrasiyasını asanlaşdırən texnologiya inkişaf etmir, insanların da şüurunda irəliləyiş baş verir.

sağlamlığı məhdud insanlara hamı kimi bərabər şəkildə təhsil almaq və tam olaraq öz şəxsiyyətini, istedadını, yaradıcılığını, intellektual və fiziki potensialını reallaşdırmaq imkanının yaradılmasıdır. Milli Fəaliyyət Proqramının heyatda keçirilməsinə dair təsdiq edilmiş Tədbirlər planının 8-ci bəndi (“Əlilliyin dərki, əlilliyi olan şəxslərin potensialının təbliği olunması, mədəni həyatda iştirakının, istirahətinin və idman tədbirlərinin təşkili”) yazımızın mövzusu ilə birbaşa əlaqədirdi.

Bəlkə də çoxları Bakıdakı 38 sayılı Musiqi məktəbinin məhz gözəndən əlil uşaqların musiqi təhsili alması üçün nəzərdə tutulduğunu eşidəndə təəccüblənər. Halbuki bu məktəbdə hazırda iki yüz nəfərədək gör-mə qüsurlu uşaq müxtəlif musiqi alətlərində çalmağı öyrənir. Məktəbin istedadlı şagirdləri dəfələrlə respublika və beynəlxalq miqyaslı müsabiqə və festivallarda iştirak edib, mükafata layiq yerlər tutublar.

Respublika Gözdən Əlillər Kitabxanası 1981-ci ildən fəaliyyətədir. Ovaxtı Azərbaycan Korlar Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə yaradılmış kitabxana uzun illər maddi sıxıntı üzündən tam gücü ilə işləyər, öz fondunu zənginləşdirə bilmirdi. Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra kitabxana Mədəniyyət Nazirliyinin balansına verildi və vəziyyət yaxşılaşdı doğru dəyişdi. Artıq dövlət məhsisəsi olan kitabxananın fondu da təkə Brayl əlifbası ilə deyil, həm də audiokitablarla zənginləşməyə başladı. 2005-ci ildə kitabxananın binası əsaslı təmirdən sonra istifadəçilərin ixtiyarına verildi. Səsyazma studiyasının yaradılması kitabxananın texniki imkanlarını daha da genişləndirdi, onun istifadəçilərinin sayının artmasına təkan verdi. Bu gün kitabxana heç bir fəaliyyəti ilə digər kitabxanalardan fərqlənmir. Oxuculara xidmət edir, plana uyğun olaraq tədbirlər keçirir, ara-sıra şair və yazıçıları öz oxucuları ilə görüşə dəvət edir.

Dövrümüzün tələbinə uyğun olaraq ölkəmizdə qeyri-hökumət təşkilatları fəaliyyət göstərər, Azərbaycan hökuməti insanların qayğısına qalan, onlara fəaliyyət imkanları yaradan, dövlətçiliyə xidmət edən

bele qurumların işini dəstəkləyir. Təbii ki, ən müxtəlif fəaliyyət istiqamətlərini əhatə edən QHT-lərin arasında əlilliyi olan insanları birləşdirən təşkilatlar da var. 2003-cü ildə əlil insanların birləşdiyi 8 təşkilatın təşəbbüsü ilə yaradılmış Əlil Təşkilatları İttifaqının (ƏTİ) üzvlərinin sayı xeyli artıb. Əlil və sağlamlığı məhdud insanların təşkilatlanması həm də o deməkdir ki, bu şəxslər acizlik hissindən uzaqdırlar, fiziki baxımdan tən-dürüst soydaşlarından geri qalsalar da, hünər, yaratmaq, uğur qazanmaq cəhətdən özlərini nədənsə məhrum hesab etmirlər. Belə bir insanın bəxti həm də o zaman gətirir ki, onun problemini həll etməyə, potensialını görməyə, istəyini yerinə yetirməyə qabil kəsler onun yanında ola.

“ƏSA” teatrının adını yəqin ki, çoxları eşidib. Bu müstəqil teatr iki il əvvəl yaransa da, təqdimat-təbliğati düzgün qura bildiyi üçün çoxlarının diqqətini çəkib və onun tamaşalarına maraq heç də digər oturmuş teatr kollektivlərindən az deyil. Bu teatr büsbütün gənc insanların gələn əl ağacı mənasını versə də, teatrın adı üç kəlmənin baş hərflərinin qısaltmasıdır: Ən-gəlsiz, Sərhədsiz, Azad. Azərbaycan və regionda fiziki məhdudiyyətli və əlilliyi olmayan aktyorların birgə çalışdığı ilk inklüziv teatr iki il ərzində bir neçə tamaşa təhvil verib. Kollektiv M.F.Axundzadə, C.Steynbek, U.Şekspir kimi dahiylərin əsərləri əsasında hazırladığı tamaşaları təkə Bakıda

oynamır, artıq regionlara qastrol səfərinə də çıxır. Bu ilin may ayında isə teatrın təsisçisi və rəhbəri Nihad Qulamazadə ABŞ-də Açıq Dünya Proqramı çərçivəsində “Əlilliyin müdafiəsi, islahatlar və incəsənət” mövzusunda keçirilmiş beynəlxalq layihədə iştirak edib, orada “ƏSA” teatrının fəaliyyətindən, teatra olan dövlət qayğısından, ictimai marağdan bəhs edən təqdimat çıxarını nümayiş etdirib, dünyanın müxtəlif ölkələrindən gəlmiş ideyadaşları ilə fikir mübadiləsi aparıb.

Teatr növbəti premyerasını dekabrın 3-də – Beynəlxalq əlillərin günündə Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrının səhnəsində Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin təşkili dəstəyi ilə təqdim edəcək. Aktyorlarının yarısı fiziki məhdudiyyətli insanlar olan “ƏSA” bu dəfə Moris Meterlinkin “Göy quş” əsərinə müraciət edib.

Kim nə deyir, desin, əlillərin və sağlamlığı məhdud insan-

ların cəmiyyətə tam inteqrasiyası, sosiallaşması qarşısında duran ən böyük əngəl psixologiyadadır. Yeni necə edəsən ki, bizdən fərqli insan özünü başqalarından əskik bilməsin, köməyinin, mərhəmətinin dəqiq dozasını necə müəyyən edəsən ki, ondakı natamamlıq kompleksi simulyasiyaya – öz vəziyyətindən sui-istifadə meylinə çevrilməsin? Bu isə, heç bir dəqiq resept və proqramla müəyyən olunmur. Bir məqam dəqiqdir ki, əlillərin köməkdən daha çox qayğıya ehtiyacı var.

GÜLCAHAN MİRMƏMMƏD

Yazı Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim edilir.

Milli Kitabxanada yubiley sərgiləri

Noyabrın 21-də Milli Kitabxanada Azərbaycan ədəbiyyatının tanınmış nümayəndəsi, nasir, dramaturq, ssenarist və publisist, ictimai xadim, Dövlət mükafatı laureatı, Xalq yazıçısı İmran Qasimovun anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə kitab sərgisi açılıb.

Kitabxanadan bildirilib ki, sərgidə yazıçının müəllifi olduğu və haqqında yazılan kitablar, dövrü mətbuat materialları nümayiş olunur. Kitabxanada həmçinin Azərbaycanın kino sənətinin görkəmli nümayəndəsi, Dövlət mükafatı laureatı, Xalq artisti Həsən Məmmədovun anadan olmasının 80 illiyi münasibətilə kitab sərgisi açılıb. Sərgidə rəngarəng obrazların mahir ifaçısı kimi tanınan unudulmaz aktyorun həyat və yaradıcılığı haqqında kitablar, dövrü mətbuat materialları təqdim olunur.

“Öldürün onu, öldürün!” Bu sözlər indi də qulaqlarımızda səslənəndə elə bil məni zülmətin ən dərin uçurumuna atırlar. Məgər nə vaxtsa insan dilindən belə qorxunc sözlər çıxmı? Məgər nə vaxtsa insan belə dəhşətli sözlər eşidibmi? “Məgər nə vaxtsa...” – sual və nidanın qarışdığı bu kinoyəli qəhqəhədə adamın doğru ilə yalan arasındakı incə körpüdən salamat keçməsi müşkül olur. Elə bu ağrının səhnə yozumu da mahiyyəti hiss etdirəcək boyalarda idi.

Yuğ Dövlət Teatrında səhnə həyatına başlayan “Müəmmalı bir qətlin üç versiyası” tamaşası ədaləti axtarmağın axmaq bir arzu olduğunu, yaxud ən qatı cinayətə belə özlüyündə haqq qazandırmağın mümkünlüyünü göstərir. Ziddiyyətli və dramatik, intiharla nəticələnən təzadlı həyat yaşamış yapon yazıçısı Rünoske Akutaqavanın “Cəngəllikdə” novellası əsasında hazırlanmış bu tamaşa teatrın və quruluş müəllifinin özünəməxsus estetikə və bəxış bucağı ilə səsleşməkdədir.

Tamaşaya teatrın baş rejissoru, Əməkdar incəsənət xadimi Mehriban Ələkbərzadə quruluş verib. Səhnə əsərinin quruluşçu rəssamı Vüsal Rəhim, bəstəkarı Əməkdar artist Vüqar Camalzadədir. Tamaşada Yuğ teatrının aparıcı aktyorları – Əməkdar artist Gülnar Qurbanova (Qadın), Oktay Mehdiyev (Quldur), Əbdülcənni Əliyev (Ər), Vüqar Hacıyev (İttihamçı), Amid Qasımov (I Şahid), Elşən Əsgərov (II Şahid) çıxış edirlər.

Caz axşamında azərbaycanlı və kubalı ifaçılar səhnəyə çıxıb

Noyabrın 21-də Heydər Əliyev Sarayında Azərbaycanın tanınmış caz ifaçıları konsert proqramı ilə çıxış ediblər.

Konsertə gələn sənətsevərlər əvvəlcə sarayın foyesinde caz musiqisini özündə əks etdirən rəsm sərgisi ilə tanış olublar. “Jazzeri Bands and Art” adlı caz musiqisi axşamında Əfqan Rəsul, Nərmən Məmmədli, Elina Maysuradze, Teymur Süleymanbəyli, Nərmən Kərimbəyova və Elvin Bəşirovun ifaları dinlənilib.

Konsertdə xüsusi qonaq qismində kubalı musiqiçi Yansel Castellonun rəhbəri olduğu “Los Amigos” qrupu da çıxış edib.

Qrup üzvləri tamaşacılarla Latin Amerikası və Kubanın zəngin musiqi və ritmlərini təqdim ediblər.

Ruhun intiqam yangısı

Və ya dönə-dönə ölmək məcburiyyəti

Rejissorun tamaşanın yozumu barədə dedikləri: “Mütləq həqiqət yoxdur. Nə irrasional, nə mistik, nə intuisiya, nə fideizm prinsipi burda əsas götürülə bilməz. Heç yerdə həqiqət birmənalı deyil. Hadisəyə hər bəxış bucağında bir həqiqət var. Kimsə əksini sübut edə bilmədiyi kimi, əslində, baş verənlərin tam sübutu da mümkün deyil. Hadisə var – müəmmalı bir qətl. İştirakçılar qiyabi və əyanidir. Həqiqət isə iştirakçıların sayı qədərdir. Əsər detektiv təsiri bağışlasa da, daha çox fəlsəfi metaforik üsluba meyllidir. Cəngəllikdə bir ölüm, bir zorlanma hadisəsi baş verib. Əsas sual ortadadır. Kim kimi öldürüb? Bu suala üç müxtəlif cavab-yanışma var. Cavab-həqiqət isə yoxdur. Əslində, hadisə necə baş verib?»

İndi isə keçək bu sualların quruluş, həll və ifa yozumuna. Tamaşa boyu durmadan suallar qoyulur və onlara cavablar axtarılır. Yeni fakt ön plana keçir və müəllifin faktın kölgəsində verdiyi ştrixlər, alt qatdakı əsas drammatizm qətl və günahkar axtarışı fonunda öləziyir. Tamaşada məhkəmə, hökm və isbatın həllinə detektiv fonda ayaq verilir. Bu məqamlardakı dinamizm, təbii ki, tamaşanın ümumi tempinə də müsbət təsir edir.

Rejissorun qara və sadə səhnə geyimini seçməsi, cəngəllik təsvirində səhnəni xəzələ bürüməsi, baş verən faciənin qara-qırmızı rəng kontrastında ifadəsi tamaşacını yormur, əksinə, məhdud dairədə aktyorun seyrci ilə bir-başa əlaqəsinə zəmin yaradır. Səhnənin ortasındakı 4 oturmaq,

şahid-ittihamçı, müttəhim, hakim gezişməsi də bəxımlı idi. Təbii ki, rejissorun bəzən, sadəcə, tempi saxlamaq üçün aktyorlara dəyişən vəziyyətlərlə artıq var-gəl verməsi bir neçə məqamda onların oyununa, özlərini ifadəsinə müəyyən qədər mane olurdu. Sadalananları nəzərə almasaq, sırf aktyor oyunu və ümumi qayenin tamaşaçıya təsiri bəxımından Vüqar Hacıyev, Amid Qasımov, Elşən Əsgərov yadda qala bildilər. Məncə, bu tamaşanın hərəkətverici qüvvəsi isə Oktay Mehdiyev idi. Aktyor kimi dinamizmi, mimika və səs tembrini sürətlə “oylada” bilməsi onun üstünlüyüdür. Təbii ki, bəzi monoloqlarda, xüsusən, ibarələrdə yerinə düşməyən qışqırıq və hökmranlığını nəzərə almasaq. Unutmaq olmaz ki, o bu qətlə ittiham olunan tərəfidir. Gülnar Qurbanova faktura və plastika bəxımından burada da üstünlüyünü sərgiləyə bilir. Gənc, gözəl, ağıllı və cazibədar qadının başına gətirilənlərə reaksiyası anlaşılan idi. Epizodik rolda çıxış edən Əbdülcənni Əliyev də tamaşacını cəlb etməyi bacardı.

Əsərdə yeddi şahid – odunçu, rahib, keşikçi, qoca qarı, quldur, qadın və öldürülənin ruhunun istintaqa dediklərini rejissor ixtisars etlə də, əsas məğzi – günahkar axtarmağın bu hadisə fonunda nə qədər zəhlətökən olduğunu saxlayıb.

Həmidə NİZAMİQIZI

Gənc tədqiqatçının yeni kitabı təqdim edilib

Gənc tədqiqatçı və sənətsünas Səyavuş Əlizadənin “Bakılı belə danışır – Bakı ləhcəsi” kitabının imza günü keçirildi.

“Kitabevim.az” kitab mağazasında keçirilən tədbirdə müəllif bildirdi ki, tərtib etdiyi lüğət Bakı və Abşeronun ətraf kəndlərində (Bakı dialektində) işlədilmiş, arxaikləşmiş, ümumişlək söz və ifadələrin etnoqrafik, dialektoloji izahı verilən elmi nəşrdir: “Arxaik türk mənşəli sözlərdən ibarət olan

bu lüğətin gələcəkdə dilçilər üçün gərəklı mənəbə olacağına ümid edirəm”.

Onu da qeyd edək ki, kitabın baş məsləhətçisi mərhum Xalq yazıçısı Qılman İlkin (Musayev) olub, rəyçisi isə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin katibi İlqar Fəhmidir.

Gənc diyarşünas Səyavuş Əlizadə Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin və Azərbaycan Filatelistlər İttifaqının üzvü, “Xəzər” bədii-etnoqrafik muzey-qalereyasının təsisçisidir.

Lalə AZƏRİ

Əsrləri aşan tikmə sənəti

Xalq sənətkarlığının maraqlı növlərindən biri də tikmə sənətidir. Azərbaycan tikmələri haqda yazılı məlumatlara hələ IX-XI əsrlər ərəb müəlliflərinin, klassik şairlərimizin əsərlərində, eləcə də XVI-XVII yüzilliklər Təbriz miniatürlərində rast gəlinir.

Mənbələrdə Ərdəbil, Şamaxı, Gənc və Bərdə şəhərlərində bu sənətin daha çox inkişaf etdiyi qeyd olunur. Həmçinin bu sənət Naxçıvan, Gəncə, Şuşa, Quba, İrəvan və Tiflis şəhərlərində geniş yayılıb. Azərbaycanda tikmə sənəti ilə bağlı italyalı səyyah Marko Polo, ingilis Antoni Cenkinson və başqa səyyahlar maraqlı məlumatlar veriblər. A.Cenkinson Şirvan bəylərbəyi Abdulla xanın daşqasla bəzədilmiş geyimlərindən bəhs edib. Tikmə sənəti əsrlər boyu qadınlarımızın sevimli məşğuliyyəti olub. Yalnız xırda əmtəə istehsalı səviyyəsinə çatandan sonra bu sənətlə kişilər də məşğul olmağa başlayıblar.

XIX əsrdə Şəkiddə mahud parça üzərində toxunmuş təkəlduz tikmə növü çox inkişaf edir və digər sənət növlərini üstələyir. Həmin vaxt bu şəhərdə 22 yəhər üzü bəzəyən, 50 başmaq üzü bəzəyən, 16 püştü (balış) üzü tikən dükən fəaliyyət göstərib. Şəki tikmələri Sankt-Peterburq, Moskva, Kiyev, Həştərxan və s. şəhərlərə göndərilib.

Bu sənətə dövrün məşhur şairləri, maarif xadimləri də maraq göstərib. Şairə Xurşidbanu Natəvan, təbiətsünas alim Həsən bəy Zərdəbi, rəssam, şair və musiqişünas Mir Möhsün Nəvvab və başqalarını misal göstərmək olar. 1882-ci ildə Tiflisdə keçirilən dünya sərgisində şuşalı Böyükxanım adlı bir evdar qadının qızılı və gümüşü sapla işlənmiş güləbətin namazlıq tikməsi nümayiş etdirilib.

Tikmə sənətinin tarixən bir neçə növü olub. **Güləbətin tikmə** özünün zahiri parlaqlığı, plastik silueti, mürəkkəb işləmə texnikası və dekorativ xüsusiyyətləri ilə çox fərqlənib. Əsas etibarilə Bakı, Şamaxı, Naxçıvan, Şuşa və başqa bölgələrdə geniş yayılıb. Bu tikmə hamar və qabarıq olmaqla iki cür hazırlanıb. Qızılı və gümüşü güləbətin

təllər xüsusi simkeşlər tərəfindən yüksək əyarlı gümüşdən düzəldilib.

Muncuq tikmə. Bu tikmə növü əsasən Şuşa, Gəncə, Şamaxı və qismən Bakıda inkişaf edib. Əsasən xırda məişət əşyalarının bəzədilməsində istifadə olunub. Məxmər, qanovuz və kətan parçalar üzərində işlənilir.

Pilək tikmə. Bu üsul taxça, buxarı, güzgü pərdələri, divar bəzəkəri və xırda əşyaların hazırlanmasında istifadə olunub. Pilək əlvan metal lövhəciklərdən hazırlanıb və əsasən şal, mahud, qanovuz parça üzərində icra olunub.

Çaxma pilək (zərənduz) tikmə. Şəki, Şamaxı, Lahıc və Şuşada daha geniş yayılıb. Bu növ tikmələr daha çox zərgərliklə bağlı olub. Bura bəzədildə olunan çaxma piləklər zərgərələr tərəfindən döymə üsulu ilə hazırlanıb.

Quşgözü tikmə Azərbaycanın əksər bölgələrində istifadə olunub. Abşeronda “cınağı”, Naxçıvanda “cümle” adlanan bu üsul parçaya möhkəmlik verdiyinə görə adətən araqçınlara, şəbkülahlara (gecə papağı) tikilib.

Doldurma tikmə. Bu üsulla ikitərəfli tikmələr hazırlanıb. Doldurma tikmə ilə divar bəzəkəri, pərdələr, rübəndlər tikilib.

Bu gün Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində XVIII əsrə aid tikmə nümunələri mühafizə olunur. XVI-XVII əsrlər Azərbaycan tikmə sənətinin bəzi nümunələri isə Moskva Şərq Xalqları Muzeyində saxlanılır.

S.FƏRƏCOV

TƏQVİM

23-26 noyabr

Azərbaycan

23 noyabr 1923 – Yazıçı, şair Əmrah Bala oğlu Əmrahov (1923-1988) anadan olub.
23 noyabr 1927 – Tarixçi, şərqşünas Əhməd Əhməd oğlu İsgəndərov (1927-2017) Bakının Mərdəkan kəndində doğulub. SSRİ EA-nın Ümumi Tarix İnstitutunda direktor müavini, “Tarix məsələləri” jurnalının baş redaktoru, Rusiya EA-nın müxbir üzvü olub.
23 noyabr 1948 – Dahi bəstəkar, publisist, pedaqoq, SSRİ Xalq artisti Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu Hacıbəyli (18.9.1885 – 1948) vəfat edib.
24 noyabr 1906 – Ədəbiyyatşünas, tənqidçi Əli Nazim (Ələkbər Mahmud oğlu Mahmudzadə; 1906-1941) Təbrizdə doğulub. Repressiya qurbanı olub.
24 noyabr 1922 – Opera müğənnisi, Əməkdar artist Rəhilə Muxtar qızı Cabbarova (1922-2002) anadan olub.
24 noyabr 1924 – Rəssam, Əməkdar incəsənət xadimi Vəcihə Əli qızı Səmədova (1924-1965) anadan olub.

25 noyabr 1901 – SSRİ Xalq artisti Mərziiyyə Yusif qızı Davudova (1901 – 6.1.1962) Həştərxanda doğulub. 1920-ci ildə Bakıya gəlib, Azərbaycan teatrının inkişafında xidmətlər göstərib.
25 noyabr 1918 – Xalq yazıçısı İmran Həşim oğlu Qasımov (1918 - 20.4.1981) Bakıda doğulub. “Uzaq sahillərdə” povestinin (Həsən Seyidbəyli ilə birgə), digər nəsr əsərlərinin, pyeslərin, filmlərin («Bizim küçə», «İnsan məskən salır», «Onun böyük ürəyi» və s.) ssenari müəllifidir.

26 noyabr 1927 – Dilçi-türkoqoq, Əməkdar elm xadimi Həsən İbrahim oğlu Mirzəyev (1927 – 2015) Qərbi Azərbaycanda, Dərələyəz mahalının Qovuşuq kəndində anadan olub.
26 noyabr 1928 – Əməkdar artist Muxlis Sabir oğlu Cənizadə (1928-1972) Bakıda anadan olub. Musiqili Komediya, Akademik Dram teatrlarında çalışıb. “Dəli Kür”, “Yenilməz batalyon” və s. filmlərdə çəkilib.
26 noyabr 2014 – UNESCO Hökumətlərarası Komitəsinin Parisdə keçirilən sessiyasında Azərbaycan kəlağayı sənəti “Bəşəriyyətin qeyri-maddi mədəni irs üzrə representativ siyahısı”na daxil edilib.

Dünya

23 noyabr 1875 – Rus yazıçısı, sənətsünas, publisist, ictimai-siyasi xadim Anatoli Vasilyevič Lunaçarski (1875-1933) anadan olub.

24 noyabr 1632 – Niderland filosofu, rəasionalizm cərəyanının nümayəndəsi Benedikt Spinoza (Benedictus de Spinoza, 1632-1677) anadan olub.
24 noyabr 1934 – Alman əsilli Rusiya bəstəkarı, pianoçu və musiqi nəzəriyyəçisi Alfred Şnitke (1934-1998) anadan olub.

25 noyabr 1562 – İspan yazıçı-dramaturqu, şair Lope de Vega (Felix Lope de Vega y Carpio, 1562-1635) anadan olub.
25 noyabr 1889 – Türk yazıçı-dramaturqu Rəşad Nuri Güntəkin (1889-1956) anadan olub. “Çalıqışu”, “Dodaqdan qəlbə”, “Yarpaq tökümlü” və s. romanları əsasında populyar filmlər çəkilib.

26 noyabr 1909 – Rumin dramaturqu, absurd teatri estetik cərəyanının banisi Ejen İonesko (Eugene Ionesco, 1909-1994) anadan olub. Pyesləri: “Daz müğənni”, “Dərs”, “Stullar”, “Təmənnasız qatıl”, “Çamadanlı adam” və s.

Hazırladı: Vüqar ORXAN

AFİŞA			24-27 noyabr
Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı (Nizami küç. 95)			
24 noyabr	C.Verdi - "Traviata" - opera		19.00
25 noyabr	İ.Ştraus - "Düyməcik" - balet		19.00
Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı (Füzuli meydanı 1)			
24 noyabr	Elçin - "Cəhənnəm sakinləri"		19.00
25 noyabr	C.Məmmədquluzadə - "Anamın kitabı"		12.00
	Ə.Əmirli - "Ah, bu uzun sevdə yolu"		19.00

Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrı (Zərifə Əliyeva küç. 8)			
24 noyabr	C.Barri - "Bremen musiqiçiləri və Pen"		12.00
	M.F.Axundzadə - "Hacı Qara"		14.00
	İ.Əfəndiyev - "Mənim günahım"		19.00
25 noyabr	Rus xalq nağılı - "Qoğalın macerası" (rus dilində)		12.00
	Elçin - "Baladadaşın toy hamamı"		19.00

Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı (Xaqani küç. 7)			
24 noyabr	V.Neverov - "Üç donuz balası, Qırmızıpapaq və boz canavarlar"		12.00
	R.Kuni - "Kişi, qadın, pəncərə ...məşuql!"		19.00
25 noyabr	Anar - "Get, mənim yuxularımdan" ("Təhmine və Zaur")		19.00

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrı (Nizami küç. 72)			
24 noyabr	Azərbaycan xalq nağılı - "Göyçək Fatma"		12.00
	Ə.Nesin - "Öldürsənə məni, Canikom"		14.00
25 noyabr	Azərbaycan xalq nağılı - "Məlikməmməd"		12.00
	M.Servantes - "Don Kixot"		14.00

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı (Neftçilər pr. 36)			
24 noyabr	N.Kazimov - "Ələddin"		12.00
	C.Rodari - "Çipollino" (rus dilində)		14.00
25 noyabr	Ə.Səmədli - "Cik-cik xanım"		12.00
	Rus xalq nağılı - "Durna balığı" (rus dilində)		14.00

Yuğ Dövlət Teatrı (Neftçilər prospekti 36 - Kukla Teatrının binası)			
24 noyabr	A.B.Kasares - "Qəbir qazma üsulu"		19.00
25 noyabr	A.Çexov - "Təklif"		19.00

Azərbaycan Dövlət Pantomima Teatrı (Azadlıq pr. 10)			
24 noyabr	B.Xanizadə - "Adajio"		18.00
25 noyabr	B.Xanizadə - "Fələkət və İnsan"		14.00
	B.Əhmədli - "Ağıbəlilər"		18.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyası (İstiqlaliyyət küç. 2)			
24 noyabr	Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri Bədii rəhbər - Rauf Abdullayev; solist - Filipp Kopaçevski (piano, Rusiya)		19.00

Beynəlxalq Muğam Mərkəzi (Dənizkənarı Milli Park)			
23 noyabr	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin tədbiri		19.00
24 noyabr	Beynəlxalq Muğam Mərkəzi və "Mədəniyyət" kanalının birgə layihəsi		19.00

Dünya şöhrətli rəssamın sənət ünvanı

Tahir Salahovun yubileyi öncəsi ev-muzeyindən reportaj

Qədim İçərişəhərin dar, tarix pıçıldayan küçələri ilə addım-layırım. Yolum dünya şöhrətli fırça ustası, Azərbaycanın, Rusiyanın, SSRİ-nin Xalq rəssamı, SSRİ Dövlət mükafatı laureatı, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, ölkəmizin ali təltif-lərinə - "Heydər Əliyev", "İstiqlal" və "Şöhrət" ordenlərinə layiq görülmə Tahir Salahovun ev-muzeyinə səhərdir. Şirvanşahlar sarayından yol nişanları birbaşa məni həmin məkana aparır...

Muzeyin direktoru Səadət Mirzəyeva məni səmimi qarşı-layır. Deyir ki, noyabrın 29-da Tahir Salahovun 90 illik yubile-yi qeyd olunacaq. Buna görə də yubiley ərəfəsində ziyarətçiləri-mizin sayı artıb.

emalatxana kimi verilib və rəs-sam burada 17 il yaşayıb. 2011-ci ildə öz təşəbbüsü ilə bu mə-kanı ev-muzeyi kimi dövlətə bağışlayıb və həmin il ölkə baş-cısı ev-muzeyinin yaradılması haqqında sərəncam imzalayıb.

bu eksponatlar həm də rəs-samın milli təəssübkeşliyinin gös-təricisidir. Xalqlara köçürülmüş əsərlərin eskizləri də bu muze-yin maraqlı eksponatlarındadır.

Muzeyin divarlarını bəzəyən fotolar sanki sənətkarın yaradı-cılıq yolunu əks etdirən sənədli filmdir. Budur, rəssamın qrafika nümunələrinin qarşısında-yıq. Portretlər karandaş, flomaster və kömürle çəkilib. Qara Qara-yevin portretinin eskizi, Təgrül Nərimanbəyov, Mstislav Rost-ropoviç, Dmitri Şostakoviç, Firu-

Sona xanımın portreti də diqqə-timizi çəkir.

Sonra rəssamın məşhur "Koroğlu" əsərinin fotosurəti ilə tanış oluruq. Öyrənirik ki, əsərin orijinalı Nizami adına Milli Azər-baycan Ədəbiyyatı Muzeyində saxlanılır. O da məlum olur ki, təsviri sənətimizdə Koroğlu ob-razını ilk dəfə məhz Tahir Sala-hov yaradıb.

Muzeydə hansı tərəfə baxsan, başdan-başa milli koloritə kök-lənmiş əsərlərlə qarşılaşırsan. Neft, dəniz, qızmar günəş, tor-

Adi gül, yoxsa qol-budaq atmış ailə şəcərəsi...

Rəssamın natülmort və pey-zajları da cazibədarlığı ilə insa-nı özünə bağlayır. Peyzajlarda sənətkarın xarici ölkələrə sə-fərləri zamanı gördüyü maraq-lı məkanları maraq doğurur.

Bu arada böyük həcmdə təsvir edilmiş "Aloe gülü" insanı rəsm qarşısında dayanmağa vadar edir. Səadət xanım bu əsər haqqında maraqlı bilgiləri diqqətə çatdırır. Deyir ki, bu gül rəssamın anasının sağlığında bağlarında əkilir, anası rəhmət-gedəndən sonra isə solur. Bir neçə il keçəndən sonra Ta-hir müəllim bağa gedir və görür ki, gül yenidən boy atıb. Rəs-sama görə, bu gül onların qol-budaq atmış ailə şəcərəsidir. Ona görə də yenidən doğulan, məğlub olmayan bu gül simvo-lük mənə daşıyır.

Ana yurdun təbiətinin təsvir olunduğu əsərlərdə, Bakı kənd-lərinə dair nümunələrdə milli kolorit yüksək sənətkarlıqla ifadə edilmiş. Bu mənada "Hövsən", "Köhnə Ramana", "Balaxanı", "Nardaranda küçə" tablolarını misal göstərə bilərik.

Tahir Salahov xalqımıza məx-sus adət-ənənələri, mərasimləri də böyük sevgi və həssaslıqla yaradıb. Qurban bayramı və Novruz adətlərini əks etdirən

tablolar xüsusi əhəmiyyətə mal-likdir. Sənətkar bu tablolarla ele incə məqamları təqdim edir ki, tamaşaçılar hər iki bayramın əsas rituaları haqqında dolğun bilgi almış olur.

Nəhayət, "su aydınlıqdır" de-yib muzeyin birinci mərtəbə-sindəki quyu ilə tanış oluruq. İçərişəhərdə bir çox həyətlər-də quyular doldurulsa da, Ta-hir müəllim evin içindəki bu quyunu qoruyub saxlayıb. Çox dərin və bol sulu olan quyu tiki-lidə nəmişliyin olmaması üçün vacibdir...

Rəssamla bağlı mədəni marşrut

Tahir Salahovun rəngarəng sənət dünyasından ayrıldığım əsnada Səadət xanım bir maraq-lı yeniliyi diqqətə çatdırır. Qeyd edir ki, muzey olaraq "Tahir Sa-lahov və Abşeron" adlı mədəni marşrut yaratmaq fikrindədirlər. Bu marşrut Tahir Salahovun Ab-şeron lövhələri motivində çəkdiyi məkanlara səyahəti nəzərdə tu-tur. Artıq bu istiqamətdə ilkin adımlar da atılıb...

Fürsətdən istifadə edib 90 il-lik yubileyi münasibətilə Azər-baycan rəssamlıq məktəbinin görkəmli nümayəndəsini təbrik edir, ona cansağlığı və yaradı-cılıq uğurları arzulayıraq.

Lalə AZƏRİ

Həmsöhbətim vurğulayır ki, rəs-sam hər zaman muzeylə əlaqə saxlayır, burada təşkil olunan təd-birlərlə maraqlanır. Bu arada sənətkarın tabloya köçürdüyü əsər-lərlə tanış oluruq. Əsərlərin hər biri müəllifinin dünyagörüşünü, xarakterini və könül dünyasını əks etdirir. Onu "sərt üslubun rəssamı" adlandırsalar da, bu sərt üslubda həyat nə başdan-başa sevinc, nə də bədbinlik təlqin edir...

Milli koloritli əsərlər

Səadət xanımdan öyrənirik ki, bu ev evvəllər Tahir Salahova

din Şuşinski və başqa tanınmış sənət adamlarının portretləri.

Q.Qarayevin rəssam tərəfin-dən 1960-cı ildə çəkilmiş port-reti Moskvadakı Tretyakov Qa-lereyasında saxlanılır. Bu əsərə görə rəssam SSRİ Dövlət mükafatı ilə təltif edilib. Tahir Salahov görkəmli rus bəstəkarı D.Şosta-koviçin portretini musiqçinin öz istəyi ilə ərsəyə gətirib. Burada yorğun, üzgün gözlər dramatik sarsıntılıların təzahürüdür. Port-retdə real şəxsiyyət obrazı ilə zamanın havası bir arada du-yulur. Burada rəssamın anası

paq və milli sənət nümunələrimiz. Hələ uşaqlıq illərindən mənə çox tanış olan "İş növbəsindən qayıdış" əsəri isə nostalji hislər aşılayır. Rəssamın "Odlar yurdu" triptixi Bakı və neft mövzusunun tamamlayan əsəridir. "Xəzərin sahilində" tablosunun qarşısında ayaq saxlayıram. Sənətkarın təsvir üsulu, rəng texnikası, sərrast cizgilər insanı ilk baxışdan cəlb edir. "Abşeron qadınları" əsərin-də nigranlıq, intizar hissi təsvir edilib. Bu qədər orijinal əsərin bir muzeydə cəmlənməsi insanda heyranlıq yaradır.

Gündoğar ölkədə türk musiqisinin təntənəsi

TÜRKSOY-un xalq çalğı alətləri orkestri Yaponiya səfərini başa vurub

Diqqətə çatdırılıb ki, 2016-cı il-də yaradılan TÜRKSOY-un xalq çalğı alətləri orkestri Azər-baycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Türkmənistan, Tür-kiyə, Rusiya Federasiyasının Altay, Tatarıstan, Başqırdıstan, Xakasiya, Tuva, Saxa-Yakutiya respublikalarından, həmçinin Monqolustan və Qaqauziyadan (Moldova) ifaçıları özündə bir-ləşdirərək, bir konsertlə bütün

dünyanı vahid türk mədəniyyə-tinə qovuşdurur.

Baş katib bildirib ki, səfər Azərbaycan, Qazaxıstan, Qır-ğızıstan, Türkmənistan və Tür-kiyənin Tokiodakı səfirlikləri-nin dəstəyi ilə təşkil edilib. O, turnenin təşkilinə göstərilən köməyə görə Yaponiya höku-mətinə, konsertlərin keçirildiyi şəhərlərin meriyalarına və türk mədəniyyətinə böyük diqqət və

marağa görə isə yapon tamaşa-çılara minnətdarlıq edib.

Azərbaycanlı musiqiçilər – Muğam televiziya müsabiqəsi-nin laureatı Babək Quliyevin, Rəsim Zərbəliyevin (tar), beyn-əlxalq müsabiqələr laureatı Şəhriyar Musayevin (kamança), Əməkdar artist Çinarə Heydə-rovanın (kanon) və Elnur Əliyev-in (nağara) da qatıldığı konsert proqramı ümumilikdə 2 saata

professoru Akira Matsunaqa, "Otto" restoranlar şəbəkəsi-nin meneceri Kimizuka Hiro-yuki və "Neos-ai land" şirkə-tinin meneceri Neo Suqiura TÜRKSOY-un 25 illik yubileyi münasibətilə təşkil edilən qala-konserti böyük məmnuniy-yətlə izlədiklərini bildiriblər. Həm azərbaycanlı, həm də di-gər türkmənşəli xalqların milli musiqisi həzinliyi və gözəlliyi ilə onları heyran edib.

Səfərin yekunları barədə fi-kirlərini bölüşən D.Kaseinov isə deyib: "Fikrimcə, on gün davam edən konsertlər ərzin-də yapon musiqisevərlərə bö-yük türk musiqisi - qazax köylü, Azərbaycan muğamı, qırğız dastanı, türk rəqsləri və hətta Sibir xalqlarının mədəniyyə-ti barədə kifayət qədər məlu-mat verə bildik. Mən yapon tamaşaçıların gözələrində türk mədəniyyətinə böyük mara-ğı gördüm və düşünürəm ki, bu gələcək əməkdaşlıq üçün xoş zəmin yaradır. Gələn görüşlərə də".

"Uşaq Avroviziya-2018" müsabiqəsində yeni səsvermə qaydaları

Noyabrın 25-də Belarusun paytaxtı Minskdə "Uşaq Avroviziya-2018" (Junior Eurovision) mahnı müsabiqəsi keçiriləcək. Sayca 15-ci olan müsabi-qədə 20 ölkə təmsil olunacaq.

Ölkəmizi müsabiqədə "Sənin kimi olmaq" ("I wanna be like you") adlı mahnı ilə Fidan Hüseynova təmsil edəcək. Mahnının müəllifi tanınmış bəstəkar İsa Məlikovdur, söz-ləri Ayten İsmixanova (Azərbaycan dilində) və Elvira Miçi-yeva (ingilis dilində) yazıb.

Bu arada müsabiqənin milli yayımcısı olan İctimai Televi-ziya və Radio Yayımaları Şirkəti səsvermə qaydalarını izah edən videoçarx yayımlayıb. Yeni qaydalara əsasən isə artıq hər ölkə öz təmsilçisinə səs vermək hüququna sahibdir.

Müsabiqədən önce, noyabrın 23-də saat 19:00-dan eti-barən www.junioreurovision.tv və www.jesc.tv saytlarından tamaşaçıların onlayn səsverməsi reallaşacaq, daha sonra isə müsabiqə günü səsvermə müvəqqəti olaraq dayandırılacaq. Final günü sonuncu iştirakçının ifasından sonra isə səsvermə 15-30 dəqiqə ərzində yenidən aktiv olacaq, daha sonra həmin səsler müsabiqənin səs hesablayan heyətinə təqdim ediləcək. Onlar isə bu səsleri ballara çevirərək nə-ticəni lövhədə nümayiş etdirəcək. Səsvermə zamanı topla-nan səsler münisflər heyətinin səs aktivinə əlavə olunacaq.

"Emmi" mükafatının yeni qalıbları

Nyu-Yorkda "Interna-tional Emmy Awards" beyn-əlxalq mükafatı-nın qalıbları elan olunub. Mükafat ənənəvi olaraq ABŞ-dən kənarda çəkilən seriallara və aktyorlara təq-dim edilib.

Sayca 46-cı mərasimdə "Ən yaxşı kişi rolu" nominasiyasında mükafata "İlahi yollar" serialındakı roluna görə danimarkalı aktyor Lars Mikkelsen layiq görüldü. "Ən yaxşı qadın rolu" nominasiyasında "Soyuqdəymə kifa-yət idi" (Almaniya) serialına görə Anna Şudt birinci olub.

"Ən yaxşı dramatik serial"ı mükafatını "Kağız ev" (Spaniya) qazanıb. "Nevsu" (İsrail) serialı isə "Ən yaxşı komediya" mükafatını alıb.

Münisflər "Ən yaxşı sənədli serial" nominasiyasında mükafatı BBC-də yayımlanan "Əlvida, Hələb" serialına təqdim ediblər.

Qeyd edək ki, budəfəki "International Emmy Awards" mükafatına müxtəlif nominasiyalarda Türkiyənin teleserialları və aktyorları da təqdim olunmuşdu. "Söz", "İstanbul gəlini", "Cəsur və gözəl" serialları mükafat qazanmasa da, mərasimə dəvət olunan türk sənətkilər böyük maraq və rəğbətə qarşılanıblar.

İLONA

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Moskva pr, 1D.
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-57-72 (redaktor)
530-34-38 (məsul katib)
430-16-79 (müxbirlər)
511-76-04 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisenzia № AB 022279

İndeks: 0187

"Mədəniyyət" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb şəhirlənib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5178

Sifariş: 3532

Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir.
Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.